

Piewca uroków przemijającego świata

Tytułowe skojarzenie przychodzi mi na myśl jako pierwsze, kiedy mowa o Adamie Gryczyńskim, artyście fotografiku zatrudnionym w Nowohuckim Centrum Kultury, który przed kilkudziesięciami laty swoje zainteresowania artystyczne skupił, z pasją i miłością, na Nowej Hucie i jej okolicach. Na dawnym i współczesnym obliczu tej dzielnicy otoczonej zaskakująco pięknymi krajobrazami.

Przekonuje o tym jego najnowszy album, poświęcony nowohuckiej małej ojczyźnie, zatytułowany *Okolice Nowej Huty*, w którym Gryczyński zestawiał kilkadziesiąt zdjęć zrobionych przez siebie w latach 2016–2018, w różnych porach dnia i roku. Zbiór fotografii, ale jakich! Wielobarwnych, malarskich pejzaży natury widzianej z bliska i daleka,

realistycznych i odrealnianych panoram architektonicznych oraz widokowych, zderzonych ze sobą blokowisk i wiejskich zagrod. *Portret ziemi, który sporządziłem, jest próbą uchwycenia jej zanikającego piękna. Jest moją odpowiedzią na gwałtowne przeobrażenia, które zachodzą i dalej będą postępować, kształtując lub raczej deformując jej oblicze. Im dłużej przyglądam się tym okolicznym krajobrazom, tym większy od czuwam niepokój* – napisał we wstępie do tego albumu Adam Gryczyński, laureat m.in. tytułu Nowohucianin 2008.

Z jego wypowiedzi powiało smutkiem, ale on wie, co pisze. Jako wrażliwy obserwator i wnikliwy dokumentalista Nowej Huty, autor i organizator dziesiątek wystaw, filmów dokumentalnych i albumów widzi

przecież zmieniającą się rzeczywistość i przezuwa to, co może się nią stać w przyszłości. I pewnie z tego przeświadczenia rozkwitła w nim kolejna pasja – poznawania i pisywania lokalnej historii oraz kultury, co znalazło odzwierciedlenie w jego inicjatywie dokumentacyjno-wydawniczej pn. *Czas zatrzymany*, realizowanej od roku 2006. Ma ona popularyzować wiedzę o ludziach i dorobku pokoleń zamieszkujących tereny obecnej Nowej Huty. To wielkie przedsięwzięcie, którego jednym z głównych celów jest utrwalenie w postaci cyfrowej zdjęć sprzed 1949 roku, ukazujących czasy i miejsca przed nowohuckie. *Wspólnie z tutejszymi mieszkańcami chciałem pokazać, jak ważne jest pielęgnowanie własnej pamięci i zaduma nad własną tożsamością* – opowiada Gryczyński, uhonorowany również Nagrodą im. R. Reinfussa, wielkiego polskiego etnografa, za wybitne osiągnięcia w dziedzinie zachowania lokalnej tożsamości kultowej w Małopolsce.

W tym roku – roku 70-lecia Nowej Huty – mają się ukazać aż trzy nowe tomy z cyklu *Czas zatrzymany* opracowane przez Adama Gryczyńskiego, piewcę uroków przemijającego świata.

Piotr Wasilewski

Adam Gryczyński, *Okolice Nowej Huty*, Kraków; Nowohuckie Centrum Kultury 2018

Na str. 13 Informatora prezentujemy kilka fotografii Adama Gryczyńskiego.

fol. Adam Gryczyński

70-lecie Nowej Huty

Do Państwa rąk trafia specjalny numer *Informatora*. Tematem przewodnim jest obchodzony właśnie jubileusz siedemdziesięciolecia Nowej Huty. Zależy nam, aby historie ludzi i miejsc ważnych dla tej dzielnicy nie odeszły w zapomnienie, aby poznał je wszyscy krakowianie.

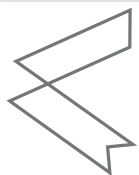
Nowa Huta dla swoich mieszkańców zarówno tych najstarszych pamiętających jej początki, jak i dla tych, którzy dopiero odkrywają tajemnice dzielnicy, jest miejscem wyjątkowym. Jej historia oraz nietuzinkowi bohaterowie nadal budzą emocje. Wciąż też funkcjonują stereotypy i mity dotyczące budowy oraz życia w najmłodszej dzielnicy Krakowa.

Równocześnie z budową kombinatu metalurgicznego powstawało nowe miasto, budynki mieszkalne, drogi, parki, szkoły i przedszkola. Otwierano sklepy oraz instytucje kultury, m.in. Teatr Nurt, Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida, Teatr Ludowy, kina, osiedlowe kluby i biblioteki. Pierwsze polskie miasto socjalistyczne miało przecież kształtować „nowego człowieka”. W procesie tym istotną rolę miało pełnić kino i teatr, ale też literatura oraz architektura. Mieszkańcy jednak okazali się niepokorni, sami chcieli decydować o kształcie miejsca, w którym żyli i pracowali. Tak jest do chwili obecnej. Dzisiejsza Nowa Huta to dobre miejsce codziennej egzystencji. Ma swoisty klimat sprzyjający ciekawym inicjatywom społecznym i kulturalnym, które znajdują wielu sympatyków, a nawet miłośników, ale też przeciwników. Trudno pozostać obojętnym.

Zapraszam do lektury tekstów poświęconych tej oryginalnej dzielnicy, odwiedzenia miejsc, które próbujemy przybliżyć oraz do udziału w wydarzeniach przygotowywanych przez nowohuckie instytucje kultury. Oferta muzeum, galerii, teatrów, domów kultury, kin oraz bibliotek jest bardzo bogata i różnorodna.

Izabela Ronkiewicz-Bragiel

Krakowska Książka Miesiąca Czerwca 2019

Krakowska Książka Miesiąca

Kwiatkowska. Żarty się skończyły – to tytuł książki Marcina Wilka poświęconej znanej i przez pokolenia uwielbianej aktorki Ireny Kwiatkowskiej. Powszechnie znaliśmy jej różne wcielenia zazwyczaj wesołych postaci, począwszy od radiowego Plastusia, poprzez matkę dorastającego Pawła w kultowym serialu telewizyjnym *Wojna domowa*, hrabinę Tyłbaczewską z Kabaretu Starszych Panów, Hermenegildę Kociubińską z Teatryku Zielona Gęś, po Kobiętę Pracującą z serialu *Czterdziestolatek*. Marcinowi Wilkowi udało się

ukazać postać Ireny Kwiatkowskiej nie tylko przez pryzmat sceny teatralnej, kabaretowej czy kamery telewizyjnej albo filmowej. Na stronach jego książki poznajemy osobę żyjącą pomiędzy epokami rozdzielonymi dramatem II wojny światowej. Zawód aktorki był dla niej kluczem do poznania świata, życia we względnej luksuse u boku męża gwarantującego stabilizację. Miała w swym życiu krótki epizod związany z Krakowem, bowiem tuż po wojnie występowała w naszym mieście.

Na wręczenie Nagrody Krakowska Książka Miesiąca i spotkanie z Marcinem Wilkiem zapraszamy 27 czerwca o godz. 18.00 do Klubu Dziennikarzy Pod Gruszką (ul. Szczepańska 1).

Od lat 60. XX w. w sąsiedztwie Biprostalu znajduje się biblioteka. Lokal na parterze z podjazdami dla osób z niepełnosprawnością przy ul. Królewskiej 59 jest idealnym usytuowaniem dla biblioteki. Przez krótki czas w okolicy budynku działała (nieformalna) grupa literacka BIPROSTAL, do której należeli m.in.: Wisława Szymborska, Ewa Lipska, Kornel Filipowicz czy Adam Włodek. Początkowo była filią Miejskiej Biblioteki Publicznej, w 1980 r. stała się Biblioteką Główną Krowoderskiej Biblioteki Publicznej. Obecnie jest to Filia nr 21 Biblioteki Kraków. Mimo różnych planów, a nawet groźby zmiany lokalizacji, nadal funkcjonuje przy ul. Królewskiej 59. Należy tu wyjaśnić, że w latach 90. pojawił się pomysł, aby pod tym adresem usytuować McDonalda. Dzięki petycjom wielu czytelników tak się nie stało.

Obecnie biblioteka podzielona jest na pięć działów. Trzy z nich wyodrębniono ze względu na wiek czytelnika; są to wypożyczalnie dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Nie znaczy to, że dorośli nie mogą wypożyczać w dziale dla dzieci. Po prostu stanowi to podpowiedź, jakich książek możemy oczekiwać w danej agendzie. W działach znajdują się książki dla: najmłodszych, przedszkolaków, uczniów i studen-

tów. Jednak największy księgozbiór to książki dla dorosłych. Pozostałe dwa działy to czytelnia naukowa i wypożyczalnia obcojęzyczna, powstały one w odpowiedzi na zapotrzebowanie czytelników.

Dla zmęczonych hałasem życia codziennego biblioteka oferuje ciche miejsce – czytelnię naukową, która posiada różnorodny wybór literatury naukowej. Na miejscu można skorzystać także z czasopism takich jak: *Dziennik Polski*, *Gazeta Krakowska*, *Gazeta Wyborcza*, *National Geographic*, *Newsweek Polska*, *Charaktery* i wielu innych. W czytelni naukowej znajduje się 10 stanowisk komputerowych – w tym jedno dla osób słabowidzących. Czytelnicy mogą także skorzystać z darmowego WiFi. Dodatkowym plusem czytelni jest dostęp do systemu *Academica*, czyli cyfrowej wypożyczalni publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Rajem dla poliglotów jest wypożyczalnia obcojęzyczna. Znajdziemy tam książki dla dzieci i dorosłych zarówno w języku angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, hiszpańskim, włoskim, chińskim, jak i podręczniki do ich nauki. Co ciekawsze, dzięki międzynarodowej współpracy Biblioteki Kraków z Biblioteką Miejską „Wiktor Car Emin” z Opatowic w wypożyczalni obcojęzycz-

nej jest kilkadziesiąt książek w języku chorwackim.

Filia nr 21 Biblioteki Kraków ma bardzo bogaty księgozbiór 64 213 książek, w tym książki z serii *Duże Litery*, oraz 3216 audiobooków (książek mówionych). Idąc z duchem czasu biblioteka oferuje możliwość wypożyczenia czytelników e-booków i odtwarzaczy książek dla niewidomych Czytacz.

Filia prowadzi szeroką działalność kulturalno-edukacyjną przeznaczoną dla różnych grup użytkowników. Jednym z przykładów są wystawy, które odbywają się w trzech oddziałach: wypożyczalni dla dorosłych, dzieci, a także czytelni naukowej. W wypożyczalni dla dzieci prezentowane są prace najmłodszych ze współpracujących z biblioteką przedszkoli i szkół podstawowych. W wypożyczalni dla dorosłych i czytelni wystawiane są dzieła artystów profesjonalnych i amatorów. Czytelnicy odwiedzający bibliotekę mogą każdego miesiąca podziwiać inne formy artystyczne: batiki, gobeliny, plakaty, grafiki, fotografie, szkice oraz malarstwo. Większość wystaw połączona jest z organizacją wernisażu lub finału. Od lat biblioteka współpracuje z Liceum Plastycznym im. Jana Matejki z Nowego Wiśnicza, Fundacją Sztuki Osób Niepełnosprawnych „Stańczyk” oraz Bronowickim Stowarzyszeniem Przyjaciół Sztuk Wszelkich.

Biblioteka przy ul. Królewskiej 59 organizuje spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych oraz wykłady o sztuce i literaturze. Gośćmi biblioteki były takie osoby jak: prof. Stanisław Stabryła, prof. Adam Kulawik, prof. Wojciech Ligęza, Adam Ziemanin, Mieczysław Czuma, Michał Kozioł, Katarzyna T. Nowak, Józefa Hennelowa, Ewa Stadtmüller i wielu innych znanych krakowian.

Dużym zainteresowaniem cieszą się slajdowiska, w czasie których podróżnicy opowiadają o miejscach, które odwiedzili. Całość wystąpień przyozdabiają przepiękne zdjęcia. Do tej pory było można dowiedzieć się o takich obszarach jak: Izrael, Armenia, Afryka, Kolumbia, Filipiny, Sardynia.

Filia nr 21 Biblioteki Kraków nie pozostaje obojętna na krzywdę drugiego człowieka, niosąc bezinteresowną po-

moc. Uczestniczy w akcji zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic, która przekazuje je na pomoc dla niepełnosprawnych dzieci. Nie jest to jedyna działalność charytatywna, biblioteka co roku przystępuje do akcji „Poła nadziei”. Od kilku lat bierze udział w kampanii społecznej „Zaczytajmy.org”. Biblioteka jest oficjalnym punktem zbiórki książek dla bibliotek w szpitalach, domach dziecka, hospicjach. Dodatkowo dwa razy w roku jest partnerem w akcji „Wymiana książek na coś dobrego dla zwierzków”. Karma dla psów i kotów oraz inne dary dla zwierząt są przekazywane Przytulisku w Busku-Zdroju.

Inną formą działalności biblioteki są zajęcia edukacyjne, m.in. warsztaty plastyczne, warsztaty czytelnicze dla dzieci, lekcje biblioteczne, konsultacje maturalne. Filia nr 21 troszczy się także o seniorów. Jej działalność została dwukrotnie nagrodzona certyfikatem „Miejsce przyjazne Seniorom” (2012, 2017).

Na uwagę zasługuje współpraca biblioteki ze środowiskiem lokalnym. Od 2016 r. wraz z Radą Dzielnicy V Krowodrza biblioteka organizuje cykl „Porozmawiajmy o Krowodrzy”. Tematyka spotkań jest różnorodna. Jest i historia, i teraźniejszość Krowodrzy. W ramach cyklu prelegentami byli: autorzy książek, znawcy historii miasta, urzędnicy. Kolejne spotkanie zaplanowane jest 27 czerwca. Poprzez współpracę z Radą Dzielnicy V biblioteka co roku bierze udział w Pikniku Krowoderskim w Parku im. dr. Henryka Jordana, gdzie proponuje gry i zabawy dla dzieci i dorosłych oraz wymianę książek – *bookcrossing*. Z takiej wymiany książek można też skorzystać w okresie wiosenno-jesiennym w dwóch kącikach czytelniczych (w ogrodzie literackim przy ul. Galla oraz w Parku Miejskim „Młynówka Królewska”), którymi opiekuje się biblioteka.

W 2018 r. biblioteka przy ul. Królewskiej odnotowała 181 645 wypożyczonych książek na zewnątrz oraz 9915 audiobooków. Średnia dzienna odwiedzin w bibliotece to ok. 440 czytelników. Zapraszamy.

Ludmiła Guzowska

Czytelnik Roku 2018/2019

11 maja w Teatrze Groteska odbyła się gala finałowa piątej edycji konkursu *Czytelnik Roku 2018/2019*. Konkurs zorganizowany został przez Bibliotekę Kraków w terminie od 25 maja 2018 r. do 6 kwietnia 2019 r. Partnerami tegorocznej edycji byli: Teatr Groteska oraz Galeria Bronowice, która ufundowała część nagród. Zaproszenia dla laureatów na wydarzenia kulturalne przekazał Teatr KTO, Teatr Groteska, Teatr Bagatela, Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie, Capella Cracoviensis.

Celem konkursu jest promowanie czytelnictwa, kształtowanie nawyku regularnego czytania, rozbudzanie zainteresowań czytelniczych i literackich oraz promowanie Krakowa jako Miasta Literatury UNESCO. Konkurs skierowany był do osób w każdym wieku, a zainteresowani czytelnicy mogli zgłaszać się w trzech kategoriach wiekowych 6–9 lat, 10–15 lat i powyżej 15 lat.

Nie zapominamy o naszych najmłodszych czytelnikach, czyli dzieciach do 5 roku życia, które również mogły wziąć udział w konkursie. W tym przedziale wiekowym został przyznany tytuł „Czytającego rodzica”.

W piątej edycji konkursu „Czytelnik Roku 2018/2019” wzięło udział 164 uczestników, którzy łącznie przeczytali 11 963 książki, co daje średnią prawie 73 przeczytanych książek na osobę przez rok. Komisja Konkursowa, która dokładnie policzyła ilość przeczytanych książek, wyłoniła laureatów konkursu. Nagrody wręczyła Magdalena Doksa-Tverberg – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK oraz Izabela Ronkiewicz-Brażel – Zastępca Dyrektora Biblioteki Kraków ds. Merytorycznych.

Szósta edycja konkursu „Czytelnik Roku” rozpocznie się w styczniu 2020 r. w zupełnie nowej odsłonie.

Paulina Knapik

Wyniki konkursu:

- I kategoria – czytelnicy od 6 do 9 lat:**
Tytuł *Czytelnika Roku 2018/2019* zdobyła **Magdalena Jazgar**
Wyróżnienie zdobyła **Aleksandra Dzimińska** oraz **Natalia Gorgoń**
- II kategoria – czytelnicy od 10 do 15 lat:**
Tytuł *Czytelnika Roku 2018/2019* zdobyła **Julia Mermon**
Wyróżnienie zdobył **Karol Wnęk** oraz **Karol Lach**
- III kategoria – czytelnicy powyżej 15. roku życia:**
Tytuł *Czytelnika Roku 2018/2019* zdobyła **Agnieszka Rashed**
Wyróżnienie zdobyła **Dorota Fabian** oraz **Bogusław Krzemiński**
- Nagroda specjalna i tytuł „Czytającego rodzica”**
Dorota Fabian z synem

Sonda: o książce i bibliotece

W Szkole Podstawowej nr 11 przy ul. Miodowej drzwi wejściowe do biblioteki wiodły z wąskiej, nieużywanej sieni. W tej ciasnocie my – chłopcy z piątej klasy (a szkoła była męska) – toczyliśmy w przerwach walki na gołę pięści o pozycję w klasie. Ponieważ byłem o rok młodszy od większości kolegów, a od niektórych o 2 lub 3 lata, dostawałem bity. Starając się ukryć łzy uciekałem do biblioteki, by czytać „Winneta”, „Trzech muszkieterów” czy „Dywizjon 303”. Dzięki tym wizytom i lekturze zacząłem wygrywać dla naszej szkoły wojewódzkie konkursy literackie. W ten sposób uzyskałem autorytet wśród kolegów i nie byłem już bity, lecz chroniony.

Jerzy Fedorowicz

PS. Nadal chodzę do bibliotek, zwłaszcza tych, w których znajdują się moje książki, a Biblioteka Kraków je ma!

Jerzy Fedorowicz – senator RP, aktor i reżyser, autor książek

Kalendarium imprez

Salon Literacki Biblioteki Kraków
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

6 czerwca

„Autorzy Czasu Literatury – wieczór autorski Aleksandry Ziółkowskiej-Boehm” – godz. 18.00

Prowadzenie: Jan Burnatowski

Aleksandra Ziółkowska-Boehm – uhonorowana m.in. nagrodą Miesięcznika Reporterów *Kontrasty*, *Złotym Exlibrisem*, Nagrodą Literacką Stowarzyszenia Pisarzy Polskich na Obczyźnie.

13 czerwca

„Wieczór autorski Józefa Barana – *Stan miłosny... przerywany*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Jadwiga Malina

Józef Baran – poeta, dziennikarz, reporter. Wiersze Barana stały się inspiracją dla wielu piosenkarzy i kompozytorów, m.in.: dla Starego Dobrego Małżeństwa, Grupy Pod Budą, Elżbiety Adamiak, Hanny Banaszak. Najnowsza książka Józefa Barana *Stan miłosny... przerywany* to obszernym tomem dzienników, równocześnie ukazała się także zbiorowa książka *Kosmografie literackie Józefa Barana*, zawierająca ponad 20 esejów poświęconych twórczości pisarza rodem z Borzęcina.

27 czerwca

„Wręczenie Nagrody Krakowskiej Książki Miesiąca Czerwca dla Marcina Wilka za książkę *Kwiatkowska. Żarty się skończyły*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Wacław Krupiński

Marcin Wilk – dziennikarz, autor literackiego bloga *Wylizanka*, kurator związanych z literaturą wydarzeń. Autor książek *Tyle słońca*, *Anna Jantar*, *Biografia*, *W biegu... Książka podróżna*, *Rozmowy z pisarzami (i nie tylko)*.

Oferta kulturalno-edukacyjna filii Biblioteki Kraków

1 czerwca

„E-senior” – każdy wtorek o godzinie 12.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Uczestnicy zostaną zapoznani z podstawami obsługi komputera, programów tekstowych i graficznych oraz sprawnego wyszukiwania informacji w Internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 grudnia 2019 roku

Filia nr 28, ul. Komandosów 1

Filia nr 31, ul. Zachodnia 7/3a

Filia nr 32, ul. Żywiecka 32

Filia nr 33, ul. Zakopiańska 103

Filie nr 28, 31, 32, 33 są oficjalnymi punktami zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji im. Brata Alberta. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Komputer bez barier” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Indywidualne zajęcia, m.in. nauka podstaw obsługi komputera, zakładanie konta mailowego, surfowanie po Internecie, wyszukiwanie wiadomości, podstawy edytora tekstu.

3 czerwca

„Bajkowy Dzień Dziecka” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zabawy dla dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych dotyczące bohaterów znanych bajek i baśni. Przewidziano miłe niespodzianki dla każdego uczestnika.

„Literacy przewodnicy” – godz. 11.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Spotkanie z autorką książek dla młodzieży Katarzyną Ryrych, realizowane w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU, Edycja II*. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Europa pełna baśni – głośne czytanie najmłodszym najpiękniejszych baśni krajów europejskich” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wybranych baśni angielskich, węgierskich, francuskich i włoskich. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

4 czerwca

„Pan Ignacy Rzecki i jego pamiętnik” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wykład prof. dra hab. Adama Kulawika – nauczyciela akademickiego, teoretyka literatury, literaturoznawcy, autora wielu prac teoretyczno-literackich i podręczników akademickich z dziedziny poetyki.

„Wernisaż wystawy malarstwa Ewy Borowiejskiej – *Lapy, pióra, uszy, ogony*” – godz. 19.00

Filia nr 22

ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

Ewa Borowiejska – filolog Uniwersytetu Jagiellońskiego, etyk, filozof, tłumacz, wieloletni profesor V Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie, absolwentka Studium Wiedzy o Sztuce. Od kilku lat pisze wiersze, a drugim nurtem twórczości artystycznej autorki jest malarstwo. Interesuje się techniką olejną, akwarelą i gwaszem. Swoje prace wystawia od 2008 roku. Brała udział w około 200 wystawach indywidualnych i zbiorowych oraz w plenerach malarskich.

5 czerwca

„Czy wiesz, jak segregować śmieci?” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Z okazji Dnia Ochrony Środowiska będzie można sprawdzić wiedzę z zakresu gospodarki odpadami. Zabawa ma na celu zwrócenie uwagi na nowe przepisy segregacji śmieci w Krakowie oraz kształtowanie postaw ekologicznych.

„Święto Flagi Miasta Krakowa” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 44

ul. Spółdzielców 3, tel. 797-024-014

Święto koncentrujące się na flagie miasta to próba przybliżenia mieszkańcom znaczenia tego symbolu, a także okazja do budowania lokalnej identyfikacji. Biblioteka przygotowała kilkadziesiąt chorągiewek dla czytelników odwiedzających w tym dniu bibliotekę.

„Wizerunki – wernisaż wystawy płaskorzeźb” – godz. 13.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Wernisaż wystawy prac Danuty Sobczyk. Artystka od kilku lat hobbystycznie zajmuje się rzeźbieniem w drewnie. Jest samoukiem. Jej lipowe płaskorzeźby, przedstawiające ludzkie twarze, wyróżniają naturalność oraz dokładność w odwzorowaniu każdego detalu.

„Europa pełna baśni – głośne czytanie najmłodszym najpiękniejszych baśni krajów europejskich” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wybranych baśni angielskich, węgierskich, francuskich i włoskich. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

„Śmiechu warte – głośne czytanie dla maluchów” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania dzieci poznają kilka przygód Tomka z książki *Opowiadania do chichotania* Renaty Piątkowskiej oraz podzielią się własnymi zabawnymi historiami.

Polecamy dzieciom

Wnet i tak zginie...

Pracowite ręce człowieka dbają o ziemię, żeby dobrze rosło się nasionkom. Podlewa, dogląda, troszczy się jak może. Nadchodzi jednak dzień, kiedy człowiek zakłada kalosze, wyjmując koszyk ze spiżarni i wyrusza na łowy, krwawe i okrutne.

Już Jan Brzechwa zastosował personifikację warzyw w swoim wierszu *Na straganie*. Pogawędki i przekomarzenia przeszły nagle w kłótnię, którą przerwała kapusta uświadamiając warzywom, że te spory nie są potrzebne, bo wkrótce i tak wszystkie zginą w zupie... Magdalena Szeliga w swojej książce poszła nieco dalej, stawiając pytanie, co jeśli rośliny miałyby uczucia? *Horror* to zbiór dwudziestu mini thrillerów, przedstawiający w sposób niezwykle obrazowy okrucieństwo człowieka wobec warzyw i owoców. Człowiek przedstawiony został jak najgorszy psychopata, dręczyciel i morderca. On hoduje te rośliny, aby potem, gdy dojrzeją, zerwać je, wprowadzić do swojego domu i znęcać się nad nimi na różne sposoby – kroić, rozrywać, wbijać nóż we wnętrza, przypiekać żywcem, używać wymyślnych narzędzi tortur. Złowrogie ręce, „żarłoczne ręce” – sięgną wszędzie tam, gdzie zobaczą żywy owoc.

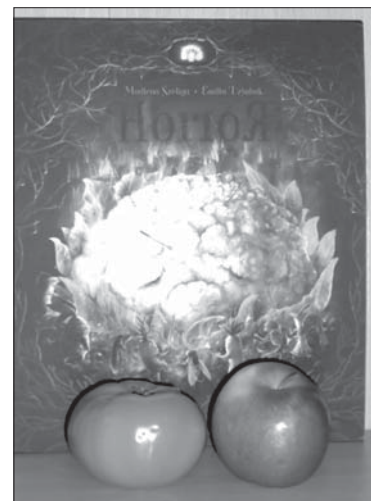
Każdy z bohaterów ma swoją smutną historię, każdy ma swoje indywidualne cechy, które wyróżniają go od innych. Podejrzliwy ziemniak, ciekawska kukurydza, uczuciowy karczoch, próżny słońceznik, pewny siebie ananas czy małe słodkie groszki – wszystkich spotka ten sam los – zostaną w niewybredny sposób zamordowane przez człowieka. I nawet te rośliny, które od pokoleń wiedzą, że hodowane są, aby w rozkwicie swego życia pójść na śmierć, przekonują się, że okrucieństwo człowieka nie zna granic. Winogrona wiedziały, że umrą w młodości, nie bały się, kiedy nadszedł dzień, gdy odrywano je od łodyg. Czekają na życie po śmierci i akceptowały swój los. Nie przewidziały jednak, że człowiek skaze je na największy dla nich horror – starość. Tym razem przewrotny człowiek zerwał winogrona nie po to, aby zrobić z nich

wino, ale ususzyć je na rodzynki! Kalfior wie, że stworzył go człowiek i decyduje o jego życiu i śmierci. Jest pogodzony ze swoim losem i chce zginąć z godnością, ale czy to możliwe, skoro podzielono go na małe kawałki, obtoczono klejącym ciastem, a potem rzucono na rozgrzany olej... Zadziwiająca jest determinacja i nadzieja do samego końca tych torturowanych owoców i warzyw, że uda im się przeżyć, choćby w jednym kawałku...

Niezwykła, pięknie wydana książka M. Szeligi jest zilustrowana przez utalentowaną Emilię Dziubak, jej prace wielokrotnie wystawiane były w kraju i za granicą. Wspaniałe obrazy, mroczne i niepokojące, pełne motywów roślinnych, nasycone intensywnymi kolorami, trafnie oddają klimat tych strasznych historii. Ilustratorka z wielką precyzją odmalowała emocje na „twarzach” owoców i warzyw.

Horror M. Szeligi to książka przeznaczona raczej dla starszych dzieci, młodsze mogą nie zrozumieć czarnego humoru, który zaserwowała nam autorka i nie raz mogłyby się połać łyż nad losem starzej marchewki, rozgniecionej pomidora czy okrutnie wydrylowanych czereśni...

Maria Twardowska-Hadyniak

Szeliga M., *Horror*, Kraków: Gereon, 2018.

SERDECZNIE ZAPRASZAMY DZIECI I DOROSŁYCH

- spotkania autorskie
- warsztaty literackie
- wspólne czytanie książek
- prezentacje dla dorosłych

www.rabkafestival.pl
www.facebook.com/rabkafestival

Druid XXI wieku

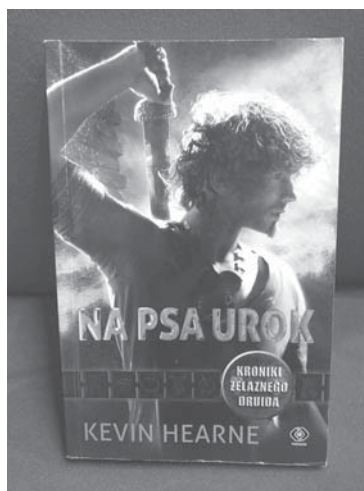
W drugiej połowie maja ukazać ma się dziewiąty, wieńczący serię, tom przygód Żelaznego Druida. Przy tej okazji wróćmy więc do początku. Przenieśmy się do świata, gdzie wiara kreuje rzeczywistość. Musimy przygotować się na wszystko. Panteony bogów greckich, rzymskich, nordyckich... ale także wilkołaki, wampiry, hinduskie bóstwa i wiedźmy. Za dużo tego? Kevin Hearne znakomicie radzi sobie z natłokiem fantastycznych bohaterów. Trochę gorzej idzie Atticusowi O'Sullivanowi, ostatniemu druidowi na świecie i głównemu bohaterowi książki *Na psa urok*. Gdy myślimy – druid – w naszych głowach pojawia się obraz sędziwego staruszka z długą, białą brodą. Nic bardziej mylnego! Atticus liczy sobie bagatela dwa tysiące lat, lecz trudno u niego o siwy włos. Jak poradzić sobie z tak długim życiem? Iść z duchem czasu. Nasz druid z radością korzysta z nowych technologii, o których nie śniło się ludziom w czasach jego młodości. W końcu magiczne księgi najlepiej sprzedaje się przez Internet, a zaprzestanie palenia na stosie napawa optymizmem. Atticus ściga jednak demony przeszłości – za swojego życia zdążył pozyskać zarówno przyjaciół, jak i wrogów. A nie ma nic gorszego niż być winnym przysługę temu czy innemu bóstwu.

Kroniki Żelaznego Druida to fantastyczna przygoda ze sporą dawką humoru. Największym atutem historii jest jednak przedstawienie czytelnikom całej gamy mitologicznych posta-

ci, na czele z irlandzkimi Tuatha Dé Danann i boginią wojny Morrigan. Możemy też przeczytać, jak w dwudziestym pierwszym wieku mają się panteony zapomnianych już bogów, jak wampir radzi sobie w roli prawnika i co robią polskie wiedźmy na emigracji. Wszystko to z perspektywy młodego ducha, irlandzkiego druida.

Oczekiwanie na ostatni tom serii to świetna okazja do przeczytania wcześniejszych części czy to pierwszy, czy kolejny już raz. Bo do świata Żelaznego Druida aż chce się wracać.

Joanna Pękała

Hearne K., *Na psa urok*, Poznań: Dom Wydawniczy Rebis, 2011.

Zostań Przodownikiem Czytelnictwa!

W 2019 roku obchodzony jest jubileusz 70-lecia krakowskiej dzielnicy Nowa Huta. Z tej okazji Biblioteka Kraków przygotowała dla czytelników specjalną akcję, podczas której można uzyskać tytuł *Przodownika Czytelnictwa*.

Wystarczy w jednej z filii Biblioteki Kraków wypełnić zgłoszenie, odebrać Kartę Czynu Obywatelskiego, a następnie zbierać na niej pieczątki. Za każdy wypożyczony i zwrócony materiał biblioteczny (tj. książkę, audiobook lub grę planszową) czytelnik otrzymuje jedną pieczętkę. Pierwsze 70 osób nagrodzonych zostanie, specjalnie na tę okazję przygotowanym, pakietem *Przodownika czytelnictwa*, którego zawartość jest niespodzianką.

Akcja trwa do 13 grudnia 2019 roku i można dołączyć do niej w każdej chwili, należy jednak pamiętać, iż zakończenie może nastąpić wcześniej, jeżeli limit 70 pakietów zostanie wyczerpany. Szczegółowe informacje dostępne są w regulaminie w każdym Oddziale dla Dorosłych filii Biblioteki Kraków oraz na stronie internetowej www.biblioteka.krakow.pl

Serdecznie zachęcamy do wzięcia udziału w akcji.

Jolanta Oleksa

6 czerwca

„Eko dzień” – godz. 12.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Spotkanie, podczas którego uczestnicy poznają zasady dbania o środowisko naturalne oraz wykonają pracę plastyczną z materiałów recyklingowych. Przewiedziane są również zagadki i rebusy. Zajęcia przeznaczone dla dzieci w wieku 5-10 lat.

„Emocje wplecione we wspomnienia – poetycka opowieść o Polsce” – godz. 15.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja czytelnicza dotycząca książki Anny Arno *Ten kraj*.

„Rzym w drugiej odsonie – wernisaż wystawy prac Jerzego Pulchnego” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Pokaz slajdów powiązanych z rysunkami autora. Jerzy Pulchny opowie o podróży do Rzymu.

7 czerwca

„Europa pełna baśni – głośne czytanie najmłodszym najpiękniejszych baśni krajów europejskich” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wybranych baśni angielskich, węgierskich, francuskich i włoskich. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

„Gramy w planszowe! – zajęcia dla dzieci w wieku 4–6 lat” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe dla najmłodszych.

8 czerwca

„Święto Czyżyn” – godz. 15.00–18.00

Teren zielony przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 14

os. Dywizjonu 303 nr 66

Podczas pikniku rodzinnego w Dzielnicy Czyżyny Filia nr 47 Biblioteki Kraków zaproponuje dzieciom zabawy i zagadki literackie nawiązujące do ulubionych bohaterów z bajek i filmów. Będzie również można zagrać w wielkoformatową grę planszową *Nakarm smoka*, wydaną w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU*.

„Dni Nowej Huty – Niech żyje!” – godz. 15.00–18.00

Teren zielony przy Nowohuckim Centrum Kultury

al. Jana Pawła II 232

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w imprezie plenerowej Dni Nowej Huty. W programie przewidziano: rywalizację sportowe, zagadki literackie, gry i zabawy. Będzie również można zagrać w wielkoformatową grę planszową *Nakarm smoka*, wydaną w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU*.

11 czerwca

„W życiu liczy się życie – rozważania wokół książki *Dygot* Jakuba Małeckiego” – godz. 16.00

Filia nr 2

ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Przedmiotem dyskusji będą wszelkie zależności zachodzące pomiędzy członkami szerszej społeczności. W świecie, gdzie namiętność, zdrada, miłość i nienawiść przenikają się z ludową przesadnością, łatwo o tragedię z pogranicza metafizycznej pustki. Uczestnicy Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych pochylią się nad problemami wielopokoleniowej rodziny, której drogi przecinają się na różnych etapach życia, w odmiennych ramach czasowych.

„Białoruś – slajdowisko” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Spotkanie z dr Krystyną Słoczyńską poświęcone jej podróży na Białoruś. Wyświetlane będą liczne zdjęcia dokumentujące wyjazd. Slajdowisko połączone z wykładem.

12 czerwca

„Sznurkowa historia – warsztaty plastyczne” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Przeczytane zostaną fragmenty książki Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel *Sznurkowa historia*. Zadaniem plastycznym będzie stworzenie ilustracji na kolorowym kartonie z wykorzystaniem sznurka i pasteli olejnych.

„Najpiękniejsze bajki o zwierzętach” – godz. 17.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Warsztaty czytelnicze dla najmłodszych.

„Ciocia Jadzia – Klub Słuchającego Malucha” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Podczas zajęć uczestnicy wysłuchają tekstów o wakacyjnych przygodach cioci Jadzi, następnie wykonują pracę plastyczną.

„Nowa Huta – socrealistyczna w formie i fascynująca w treści” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Prelekcja historyka i miłośnika Nowej Huty Macieja Mieziada dotycząca historii dzielnicy w 70. rocznicę jej powstania.

„Peron Literacki Biblioteki Kraków” – godz. 17.30

Filia nr 3

Pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Pisziesz wiersze lub opowiadania? Chcesz podzielić się swoimi tekstami? Podszkolić warsztat? Pogadać o literaturze? Jeśli tak, to spotkajmy się na Peronie Literackim Biblioteki Kraków, gdzie podpowiemy, jak pisać, gdzie publikować, jak radzić sobie w literackim świecie. To cykl spotkań o charakterze warsztatowo-dyskusyjnym adresowany do wszystkich, którzy chcą dzielić się swoją twórczością, doskonalić pisarski warsztat oraz rozmawiać o literaturze. Planowane są dyskusje ze znanymi krakowskimi pisarzami, którzy podpowiedzą, jak pisać i jak radzić sobie w literackim świecie. Moderatorami cyklu będą: J. Malina i M. Piętniewicz.

13 czerwca

„Mama Mia! Król Słoneczko mleko pija!” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośna lektura fragmentów książki *Porwanie Baltazara Gąbki* oraz przybliżenie sylwetki autora Stanisława Pagaczewskiego w 35. rocznicę śmierci.

„Turniej szyszkobola – jak wzmocnić poczucie wartości u dzieci” – godz. 10.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zajęcia literackie z elementami biblioterapii dla dzieci w wieku przedszkolnym.

„Śpij spokojnie Rachel Abbott” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych omawiany będzie thriller psychologiczny brytyjskiej pisarki Rachel Abbott.

„Gdy mężczyzna wychodzi z pokoju, wszystko, co się przed chwilą zdarzyło, zostawia za sobą (...).

A kiedy kobieta wychodzi, wszystko ze sobą zabiera – dyskusja czytelnicza” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Dyskusja czytelnicza, podczas której uczestnicy będą dzielić się refleksjami dotyczącymi twórczości Alice Munro, laureatki Nagrody Nobla w dziedzinie literatury z 2013 roku.

14 czerwca

„Sprawdź się z Harrym Potterem!” – godz. 16.00–18.00

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci w wieku 8–12 lat, podczas których uczestnicy będą rozwiązywać zagadki i zadania literackie dotyczące pierwszej części cyklu książek o Harrym Potterze.

Polecamy młodzieży

Nowe życie w Nowej Hucie

Monika – piętnastoletnia bohaterka książki *Marzycielki* krakowskiej pisarki Katarzyny Majgier – uważa, że nie wyróżnia się niczym wśród swoich rówieśników. Lubi, kiedy rzeczy mają swoje miejsce, chętnie porządkuje je według kolorów, ceni sobie porządek, uważa jednak, że nie jest obdarzona żadnym talentem. Co innego jej młodsza siostra – Liliana – wrażliwa, z niezwykłą wyobraźnią (do tego stopnia, że mimo bycia nastolatką nadal ma wymyśloną przyjaciółkę), której pisana jest artystyczna droga. Siostry mieszkają z rodzicami w niewielkiej miejscowości, w domu z ogrodem. Znają wszystkich sąsiadów, mają bliski krąg przyjaciół, swoje wydeptane ścieżki, które los niestety płącze. Okazuje się, że rodzice nastolatki się rozwodzą. Dziewczyny nie są tym faktem zaskoczone – rodzice często się kłócą. Nie spodziewają się jednak przeprowadzki. Mama nastolatki kupuje mieszkanie w Nowej Hucie. Monika nie jest z tego powodu zadowolona – przy okazji pierwszej wizyty w nowym miejscu wszystko wydaje jej się *szare, bure i nieciekawe pod każdym względem*. Mamie i siostrze nowe mieszkanie i lokalizacja bardzo się podoba. Liliana uważa, że w Nowej Hucie *będą naprawdę szczęśliwe*. Monika nie może uwierzyć, że można być przekonanym do *ciasnej klitki w zapyziałym blokowisku* – jak widzi przyszłe mieszkanie i dzielnicę. Po przeprowadzce i poznaniu pierwszych sąsiadów siostra Moniki przekonuje ją, że w Nowej Hucie *wszyscy są tacy mili*. Wkrótce Monika ma okazję się o tym przekonać – ciekawy zbieg

okoliczności spowoduje, że nastolatka zweryfikuje swój pogląd na nowe miejsce. *Marzycielki* to bardzo dobrze napisana opowieść o tym, czym jest tak naprawdę przyjaźń. Ciekawie nakreślony jest tu wątek nie tylko przyjaźni głównych bohaterek, przyjaciółki wymyślonej, która uosabia kontakt z naturą, ale również młodzieńczych sympatii mamy Moniki i Liliany. Narracja prowadzona przez główną bohaterkę powieści powoduje, że historia nabiera wiarygodności. *Marzycielki* to także historia o pierwszym zakochaniu i nastoletnim zmaganiu ze zmianami w życiu. Autorce udało się stworzyć galerię niezwykłych, oryginalnych postaci – za którymi można zatęsknić po przeczytaniu książki.

Ewa Cywińska

Majgier K., *Marzycielki*, Łódź: Akapit Press, [2007].

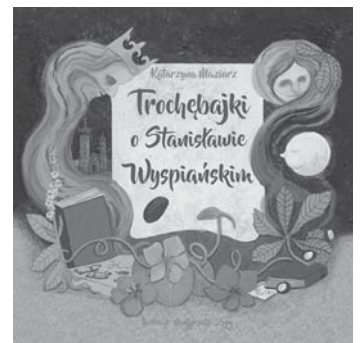
Książki – małe dzieła sztuki

Pogoda nas ostatnio nie rozpieszczała. Jednak nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło, gdyż obserwując przez okno kolejne deszczowe popołudnia można było zatonąć w lekturze. Na półkach bibliotecznych nie brakuje przecież ciekawych tytułów. Szczególnie gorąco zachęcam Państwa do zapoznania się z niezwykle ciekawą i bogatą ofertą książek dla dzieci i młodzieży. Na rynku księgarskim pojawiają się prawdziwe perełki, które zachwycają nie tylko dobrym tekstem, ale też pięknymi ilustracjami i niezwykle oryginalną typografią. Przeżywamy renesans polskiej książki dla

dzieci, dlatego też pojawiło się kilka znaczących nagród, które honorują jej twórców – pisarzy, poetów, tłumaczy, ilustratorów, grafików, wydawców.

W najbliższym czasie ogłoszony zostanie werdykt i poznamy laureatkę lub laureata trzeciej edycji Nagrody Żółtej Cizemki. Spośród 109 tytułów,

dokończenie na s. 7 →

Bo najtrudniej jest mówić o rzeczach najprostszyc

*Tęsknota wcale nie jest smutna, kiedy tęskni się razem...
(fragm. Uczucia: dziecinne opowieści o tym, co najważniejsze)*

Czy łatwo jest mówić o uczuciach w taki sposób, aby opowieść była zrozumiała dla najmłodszych? Na pewno nie. Jednak Janusz Leon Wiśniewski z taką łatwością porusza się po tej delikatnej materii, iż opowiadania zawarte w zbiorze zatytułowanym *Uczucia: dziecinne opowieści o tym, co najważniejsze* czytają się nie tylko z wielką przyjemnością, ale i wzruszeniem. Opowieści dotyczą emocji. I tych pozytywnych, i tych negatywnych, nieobcych każdemu z nas.

Główny bohater, ośmioletni chłopiec, którego imienia nie poznajemy, pokazany zostaje w codziennych, zwykłych sytuacjach zarówno tych, które dzieją się w jego domu rodzinnym, jak i tych mających miejsce w szkole, a które wywołują w nim różnego rodzaju uczucia. Od radości po gniew, od strachu po tęsknotę, od dumy po wstyd. Autor, opowiadając historie z życia chłopca, wyjaśnia na ich przykładzie młodym czytelnikom, czym jest zaufanie i jak można je stracić, dlaczego ludzie biedni nie powinni się wstydzić, za to powinni się wstydzić ludzie głupi, że szczęście i radość smakują słodko niczym sok z pomarańczy, a zemsta jest zawsze najgorszym doradcą. Historyjki są krótkie, ale przepełnione ogromnym ładunkiem emocjonalnym. Dodatkowo wielkim walorem książki, którego nie sposób przecenić, jest szata graficzna. Wydawnictwo Tadam dołożyło wszelkich starań, aby książka J.L. Wiśniewskie-

go była prawdziwą wydawniczą perełką. Ilustracje są delikatne, subtelne, jakby rozmyte, utrzymane w tonacji bładoniebieskiej, strony rozkładają się w formie harmonijek, są w nich wycięte otwory zachęcające do spojrzania w głąb zarówno książki, jak i samego siebie. Bardzo oryginalne i nietypowe, a przede wszystkim atrakcyjne dla młodego czytelnika. Ogromne wyrazy uznania należą się ilustratorce – Ani Jamróz, która swoimi rysunkami wspaniale oddała klimat książki. Myślę, że jest to wydanie, które nie tylko pod względem treści, ale też pod względem edytorskim zacieka wi tych młodych i tych nieco starszych czytelników. Serdecznie polecam!

Małgorzata Koźma

Wiśniewski J.L., *Uczucia: dziecinne opowieści o tym, co najważniejsze*, Warszawa: Wydawnictwo Tadam – Grupa Wydawnicza Vectio, 2018.

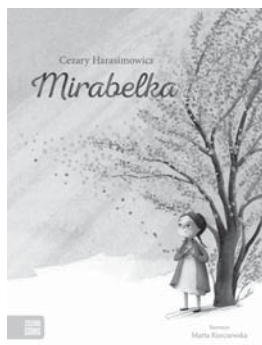
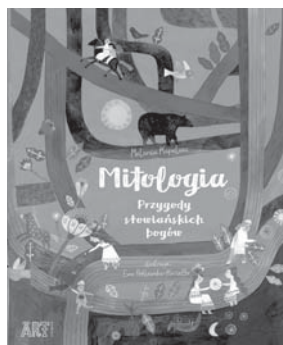
→ zgłoszonych przez wydawców, bibliotekarzy, literaturoznawców i czytelników, Kapituła nominowała do nagrody pięć książek: Marty Guśniowskiej *Smacznego proszę wilka*; Cezarego Harasimowicza *Mirabelkę*; Melanii Kapełusz *Mitologia. Przygody słowiańskich bogów*; Katarzyny Maziarz *Trochę bajki o Stanisławie Wyspiańskim* oraz Mariusza Wollnego *Był sobie król... Poczet królów wybieranych*.

Serdecznie zapraszam Państwa do udziału w uroczystej gali, która odbędzie się 11 czerwca o godzinie 12.00 w sali Baltazara Fontany w Klubie

Dziennikarzy *Pod Gruszką* oraz do zapoznania się ze współczesną, polską książką dla dzieci i młodzieży. Wszystkie tytuły zgłoszone do Nagrody znajdą się w najbliższym czasie w zasobach Biblioteki Kraków.

Laureatów tegorocznej nagrody będzie można spotkać w lipcu, w Rabce, podczas tegorocznej edycji Rabka Festival. Tam też, w Altanie *Pod Grzybkami*, zapowiedziano czytanie fragmentów nagrodzonej książki przez samego mistrza, Jerzego Stuhra.

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

„Fruwające pranie – warsztaty typograficzne” – godz. 17.00–18.00
Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Do wiersza Anny Paszkiewicz *Fruwające pranie* uczestnicy stworzą ilustracje z wykorzystaniem stempli.

„Podarunek dla taty – zajęcia plastyczne dla dzieci” – godz. 17.00
Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Z okazji zbliżającego się Dnia Ojca uczestnicy wykonają z papieru małe podarunki.

„Wernisaż wystawy prac plastycznych powstałych na warsztatach” – godz. 18.00–18.30

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Wernisaż wystawy ilustracji wykonanych przez dzieci do książki Rokszany Jędrzejewskiej-Wróbel *Sznurkowa historia* oraz ilustracji do wiersza Anny Paszkiewicz *Fruwające pranie*.

„Tajemnice Drwinki – wernisaż wystawy fotografii Agnieszki Mędreka” – godz. 19.00

Filia nr 40

ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Wernisaż wystawy fotografii Agnieszki Mędreka ze Stowarzyszenia Drwinka. Zdjęcia przedstawiają piękno ostatniego skrawka zieleni wśród rozrastających się osiedli. Mieszkańcy walczą o zachowanie dzikiej przyrody zamieszkałej przez wiele gatunków ptaków, owadów, płazów i roślin.

15 czerwca

„Odjazdowy Bibliotekarz – godz. 12.00

Krakowskie biblioteki publiczne, szkolne, pedagogiczne oraz naukowe zapraszają bibliotekarzy, czytelników, miłośników książek do wspólnego przejazdu rowerowego, który rozpocznie się o godzinie 12.00 spod Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie przy al. F. Focha 39. Przejazd zakończy się piknikiem przy Restauracji Tarasy Tynieckie. W programie wiele atrakcji.

„Turniej Szachowy dla Dzieci” – godz. 14.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Biblioteka Kraków zaprasza dzieci do udziału w otwartym turnieju szachowym (7 rund systemem szwajcarskim). Sędzią głównym zawodów będzie arbiter klasy FIDE Stanisław Cichorz.

16 czerwca

„Piknik Krakowski” – godz. 11.00–17.00

Park Dębnicki

ul. Praska 22

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w pikniku. W programie przewidziano: konkursy i zagadki literackie, gry i zabawy oraz strefę wolnego czytania. Będzie również można zagrać w wielkoformatową grę planszową *Nakarm smoka*, wydaną w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU*.

18 czerwca

„Mistrz dłuta i jego uczennica, czyli o A. Rodinie i C. Claudel” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Prelekcja multimedialna Krystyny Maśnik dotycząca historii życia i miłości francuskich artystów: Augusta Rodina i Camille Claudel.

19 czerwca

„O retym! Przyroda” – godz. 17.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Warsztaty z elementami edukacji przyrodniczej dla młodszych dzieci.

27 czerwca

„Książka na wakacje!” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Przegląd książek dla dzieci i młodzieży, które warto zabrać ze sobą na wakacje.

„Podróże małe i duże” – godz. 12.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośna lektura książki *Alojzy@kot_w_podróżach.com* Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel. Dodatkowo przewidziano zagadki i rebusy związane z wakacjami.

„Gramy w planszowe! – zajęcia dla młodzieży w wieku 10–12 lat”

– godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe dla młodzieży.

„Porozmawiajmy o Krowodrzy: Park Kleparski – kierunki rozwoju”

– godz. 17.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Park Kleparski kojarzy się z fortem będącym częścią poaustriackiej Twierdzy Kraków. Charakterystyczna jest też dla niego bliskość linii kolejowej. Który z tych historycznych kontekstów zostanie wykorzystany przy rewitalizacji tego miejsca położonego w sąsiedztwie jednego z najważniejszych węzłów komunikacyjnych Krakowa? A może projektanci wybiorą jeszcze inną opcję? Chociażby stworzenie ekostref czy tzw. renaturyzację? Dotychczasowe restauracje parków Krowodrzy podkreślały ich walor kulturowy. Może czas teraz na park bliżej natury? Porozmawiamy o tym z Jarosławem Taborem, zastępcą dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej oraz Kaspem Jakubowskim, architektem krajobrazu. Spotkanie poprowadzi: Łukasz Mańczyk. Patronat medialny: Muzeum Krakowa, TVP 3 Kraków, Radio Kraków, Miesięcznik kulturalno-społeczny Kraków, Dziennik Polski, Love-Krakow.pl.

28 czerwca

„Gramy w planszowe! – zajęcia dla dzieci w wieku 7–9 lat” – godz.

17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci.

„Wernisaż wystawy: Medytacja, podróż do wnętrza duszy Adama Libery” – godz. 18.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Wernisaż wystawy prac Adama Libery. Artysta jest osobą nieustannie poszukującą. Nie tylko w sztuce malarskiej, ale też w różnych dziedzinach życia codziennego. Interesują go przede wszystkim tematy niematerialne jak: uczucia, stan wewnętrzny człowieka oraz czym on w rzeczywistości jest poza ciałem. Na przedstawionych przez niego obrazach nie zobaczycie żadnej postaci, jedynie miejsca samotnych rozważań i stanów umysłu.

29 czerwca

„Piknik Krakowski” – godz. 11.00–17.00

Planty Mistrzejowickie, os. Złotego Wieku

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w pikniku. W programie przewidziano: konkursy i zagadki literackie, gry i zabawy oraz strefę wolnego czytania. Będzie również można zagrać w wielkoformatową grę planszową *Nakarm smoka*, wydaną w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU*.

30 czerwca

„Piknik Krakowski” – godz. 11.00–17.00

Bulwar Inflancki

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w pikniku. W programie przewidziano: konkursy i zagadki literackie, gry i zabawy oraz strefę wolnego czytania. Będzie również można zagrać w wielkoformatową grę planszową *Nakarm smoka*, wydaną w ramach projektu *Festiwal Magia czytania z Fundacją PZU*.

Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”

ul. Szczepańska 1

3 czerwca

„Wieczór autorski Jana Stefana Gawlika – W poszukiwaniu demokracji” – godz. 18.00

Prowadzenie: prof. Janina Wyczęsany

Dr Jan Stefan Gawlik – okocimianin, absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego, dyplomata, pisarz i publicysta, aktywny działacz społeczny.

Jak to z Dniem Dziecka było...

Tradycja obchodzenia Dnia Dziecka 1 czerwca ma w Polsce ponad 60-letnią tradycję. Po raz pierwszy zorganizowano je w związku ze zbieraniem podpisów pod Apellem Sztokholmskim w 1950 r. Od 1994 r. w tym dniu obraduje w Warszawie Sejm Dzieci i Młodzieży. Akcja ma za zadanie popularyzowanie zasad parlamentaryzmu wśród młodych ludzi. Temat praw dziecka był i jest jednym z ważniejszych postulatów podejmowanych przez wiele międzynarodowych stowarzyszeń. Organizacja Narodów Zjednoczonych w rezolucji 836 (IX) z 1954 r. zaleciła wszystkim państwom członkowskim organizowanie Powszechnego Dnia Dziecka w celu promowania idei pomocy dzieciom oraz zapewnienia im właściwych warunków życia i rozwoju. Każde państwo może urządzać go w dniu, który uzna za właściwy. I tak: ONZ obchodzi je 20 listopada, w rocznicę uchwalenia Deklaracji Praw Dziecka oraz Konwencji o Prawach Dziecka. We Francji i Włoszech 6 stycznia został Dniem Rodziny i w swej tradycji nawiązuje do Święta Trzech Króli. Dzieci obdarowywane są wtedy drobnymi prezentami i papiero-

wymi koronami, a dzień wieńczy uroczysta kolacja, podczas której na deser podawane jest specjalne ciasto z wróżbami. Japończycy świętują osobno Dzień Chłopca (5 maja). Wtedy to ojcowie i synowie wspólnie robią i wieszają na drzwiach domów tradycyjne flagi w kształcie karpia – symbole siły i odwagi, natomiast 3 marca swoje święto obchodzą dziewczynki. Zwyczajowo przygotowywane są wtedy wystawy lalek, a młode Japonki częstowane są tradycyjnym napojem ryżowym. Turcja celebrowa 23 kwietnia jako Narodowy Dzień Suwerenności i Dzień Dziecka.

W Polsce obchodzimy to święto organizując spotkania, pikniki, zabawy, konkursy i bale dla naszych pociec. Szczególnie tego dnia dbamy o pełną miłą niespodzianek atmosferę. Taki klimat stwarzają również filie Biblioteki Kraków, w których, można śmiało powiedzieć, Dzień Dziecka trwa przez cały rok. W ofercie repertuarowej Biblioteki każde dziecko, duże czy małe, znajdzie prezent dla siebie z gwarancją, że pod pięknym opakowaniem odkryje coś niebywale ekscytującego i pożytecznego.

Anna Grychowska

Sonda: o książce i bibliotece.

Zawsze kochałem książki. Czytać nauczyłem się, zanim poszedłem do szkoły. Jako sześciolatek powędrowałem z moim ojcem do biblioteki i zostałem do niej zapisany. Była to lokalna biblioteka z działem dla dorosłych i częścią dla dzieci, która funkcjonowała kiedyś na os. Na Skarpie w Nowej Hucie. Pamiętam pierwszą, wypożyczoną tam i samodzielnie przez siebie przeczytaną książkę: „Dzieci z Bullerbyn” Lindgren Astrid. Później przyszedł czas na *Robinsona Crusoe* i kolejne książki. I tak zostało mi do dzisiaj. Później przez lata korzystałem z biblioteki, która nadal funkcjonuje jako filia Biblioteki Kraków na os. Młodości w Nowej Hucie.

Jan L. Franczyk

Książkę traktuję jako coś, co towarzyszy mi codziennie. A biblioteki zawsze traktowałem jako swoiste świątynie wiedzy. Zawsze zachwycały mnie regały wypełnione książkami. Później, już jako student, lubiłem klimat wielkiej czytelnicy w Bibliotece Jagiellońskiej. Zachwycałem się biblioteką benedyktynów w Tyńcu. Niesamowite wrażenie zrobiła na mnie, klimatem przypominająca bibliotekę z „Imienia Róży” Umberto Eco, biblioteka kamedułów na krakowskich Bielanych. Z sentymentem wspominam wizyty w bibliotece cystersów w Mogile, która mieści się w przepięknym gotyckim wnętrzu pokrytym renesansowymi freskami Mistrza Samostrzelnika. Tak się składa, że mam spory zbiór własnych książek, liczący kilkanaście tysięcy woluminów, więc z bibliotek korzystam sporadycznie. Za to z zasobów Biblioteki Kraków korzysta moja żona Małgorzata.

Moje przejście obok księgarni najczęściej kończy się zakupem kolejnej książki. I tylko żona narzeka, że już nie ma gdzie tych książek układać. Wszyscy wiemy, że dzisiaj popularne są alternatywne formy kontaktu ze słowem pisany: e-booki, teksty zapisane w formacie pdf dostępne w Internecie... Ale klasycznej, papierowej książki nic nie jest w stanie zastąpić.

Jan L. Franczyk – redaktor naczelny *Głosu – Tygodnika Nowohuckiego*

Centrum Wiedzy o Regionie i Bibliografia Regionalna Nowej Huty

Rok 2019 to okrążyła 70. rocznica powstania najmłodszej dzielnicy miasta Krakowa – Nowej Huty. Po wojnie, w odradzającej się Polsce, Nowa Huta miała spełniać rolę nowoczesnego miasta robotniczego. Oprócz powstającego Kombinatu Metalurgicznego powstało miasto z pełną infrastrukturą społeczno-kulturalną. W 1951 otwarto w Nowej Hucie pierwszą bibliotekę publiczną, zaś na przestrzeni kolejnych trzydziestu lat w różnych punktach dzielnicy pojawiały się kolejne filie Nowohuckiej Biblioteki Publicznej, które istnieją do dziś, funkcjonując obecnie jako filie Biblioteki Kraków.

W związku z burzliwą historią Nowej Huty oraz jej odrębną specyfiką jako części Krakowa w Nowohuckiej Bibliotece Publicznej postanowiono stworzyć bazę informacyjną na temat dzielnic nowohuckich. W latach 2001–2005 tworzona była pierwsza elektroniczna baza bibliograficzna publikacji dotyczących Nowej Huty, początkowo zawierała opisy z dwóch dzienników krakowskich oraz jednego tygodnika. Bazę tę tworzyła Beata Godek. Od 2006 r. rozpoczęto tworzenie bieżącej bibliografii regionalnej Nowej Huty w formie bazy komputerowej REGION, za którą odpowiadała Dorota Grabowska.

Wraz z rosnącym zasobem bazy bibliograficznej zaistniała potrzeba utworzenia odrębnego działu, którego zadaniem byłoby dokumentowanie życia społeczno-kulturalnego Nowej Huty. Udało się ten pomysł sfinalizować w 2009 roku, kiedy to w ówczesnej Filii nr 8 Nowohuckiej Biblioteki Publicznej powołano do życia Centrum Wiedzy o Regionie. Centrum działa nieprzerwanie do dziś, obecnie jako jednostka Filii nr 48 Biblioteki Kraków. Działalność CWoR obejmuje

współtworzenie bazy Bibliografii Małopolski we współpracy z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Krakowie oraz gromadzenie różnego rodzaju materiałów informacyjnych dotyczących Nowej Huty zarówno wydawnictw książkowych, artykułów z czasopism, jak i dokumentów życia społecznego w formie druków ulotnych. Prenumerowana jest także prasa codzienna: *Gazeta Krakowska*, *Dziennik Polski*, *Gazeta Wyborcza* oraz *Głos: Tygodnik Nowohucki*. Ponadto opracowywane są niektóre czasopisma parafialne i dzielnicowe, jak np. *Mogilski Krzyż*, *W rodzinie Józefa, Ave, Kurier Bierczycki*, *Moja Piętnastka*. W ostatnim roku do zbiorów CWoR-u włączono także *Światowid: rocznik Muzeum PRL-u*. Jedną z form promocji Nowej Huty jest organizacja kwartalnych wystaw tematycznych dotyczących dzielnicy oraz spotkań z udziałem znanych Nowohucian. Do tej pory odwiedzili nas m.in. Maciej Mieźian, Lucyna Olejniczak, Edyta Świętek, Krzysztof Ridan. Centrum Wiedzy o Regionie to nie tylko baza danych i publikacje, to także ludzie, którzy je tworzą i tworzyli. Od 2009 roku, czyli od momentu utworzenia CWoR-u, bibliografię regionalną tworzyli: Małgorzata Kurpiewska, Małgorzata Kosmala, Paulina Knapik, Krzysztof Osoliński oraz Katarzyna Kijak, która obecnie opiekuje się Centrum Wiedzy o Nowej Hucie. Od 2009 r. na podstawie książek, wycinków prasowych, jak i opisów w bazie regionalnej CWoR-u przygotowano jedną pracę magisterską i kilka licencjackich. Wszystkich zainteresowanych historią oraz każdą inną dziedziną dotyczącą Nowej Huty serdecznie zapraszamy do Filii nr 48 Biblioteki Kraków.

Aneta Habas
Katarzyna Kijak

4 czerwca

„Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich” – godz. 17.30

Prezentacja: Andrzej Dróżdź

Tadeusz Saryusz Bielski *Wspomnienia legionisty, kapitana artylerii konnej, uczestnika pięciu wojen.*

10 czerwca

„Wieczór autorski Józefa Lipca i promocja najnowszej książki *Władza – źródła, cele, żądze*” – godz. 18.00

11 czerwca

„Uroczystość wręczenia ogólnopolskiej Nagrody Żółtej Cizemki za najlepszą książkę dla dzieci i młodzieży wydaną w 2018 roku” – godz. 12.00

Już po raz trzeci Kapituła Nagrody Żółtej Cizemki, obradująca w składzie: dr Stanisław Dziedzic, prof. dr hab. Alicja Baluch, Marcin Bruchnański, Izabela Ronkiewicz-Brańgel, dr Anna Skoczek oraz dr hab. Katarzyna Wądołny-Tatar, wybrała najlepszą książkę dla dzieci i młodzieży wydaną w roku poprzedzającym obrady. Autorką książki otrzymującą nagrodę pieniężną ufundowaną przez Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego i statuetki wykonane przez prof. Krzysztofa Nitscha.

„Literacki Wieczór Otwarty organizowany przez Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich” – godz. 18.00

Prowadzenie: Danuta Perier-Berska

12 czerwca

„Biesiada poetycka *To jest noc czerwcowa w trylach, trelach*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta

Oprawa muzyczna: Robert Marcinkowski

Recytacja poezji: Marzena Dąbrowa-Szatko, Agata Dziewońska, Karol Kowalski, Małgorzata Kulisiewicz, Elżbieta Leśniak, Krzysztof Łojek, Robert Marcinkowski, Joachim Neander, Małgorzata Pfisterer

Goście: Kabaret Śmieszna Środa: Krzysztof Janik, Leszek Kadet

17 czerwca

„Akcje, prezentacje, prowokacje” – godz. 18.00

Prezentacja twórczości: Miłosz Biedrzycki

Scenariusz i prowadzenie: Elżbieta Wojnarowska

18 czerwca

„Krakowska Noc Poetów i promocja XLVII Almanachu” – godz. 18.00

Prowadzenie: Anna Pituch-Noworolska i Danuta Sułkowska

Oprawa muzyczna: Zespół Małe Kino

26 czerwca

„Krakowska Witryna Fotograficzna. Wybrane, najciekawsze zdjęcia maja” – godz. 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia fotoreporterzy publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem Witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11 w knie Wy-

działu Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z Witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

Wystawy w filiach Biblioteki Kraków

„Tymczasem w innym miejscu. Stulecie czeskiego komiksu”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 31 maja do 30 czerwca 2019 roku
Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

„Kolor i światło – wystawa prac Jolanty Surówki”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 kwietnia do 28 czerwca 2019 roku

Filia nr 27 / ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

„Wystawa malarstwa Ewy Borowiejskiej – Łapy, pióra, uszy, ogony”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 2 maja do 29 czerwca 2019 roku

Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

„Senne WIZJE – Przebudzenie – wystawa prac Wiktora Tabaka”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 6 maja do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„Spełnione marzenia – wystawa malarstwa Marii Bawol”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 7 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„150. urodziny Stanisława Wyspiańskiego (1869–1907) w Bibliotece Kraków. Prezentacja pastelów, rysunku i afiszy sztuk Stanisława Wyspiańskiego”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 3 / plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

„Medytacja, podróż do wnętrza duszy – wystawa prac Adama Libery”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„Rzym w drugiej odsłonie – wystawa prac Jerzego Pulchnego”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

„Nowa Huta. Archeologia, ludzie, epoka – wystawa”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych / os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

„Wizerunki – wystawa płaskorzeźb”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 3 do 28 czerwca 2019 roku

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„HISTORIE 3 – wystawa prac Kingi Piwowarczyk”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 4 do 30 czerwca 2019 roku

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Opracowanie: Jolanta Oleksa

Urok dawnych lat – biblioteka na Osiedlu Zgody
fot. Joanna Kapinos

Polecamy gry

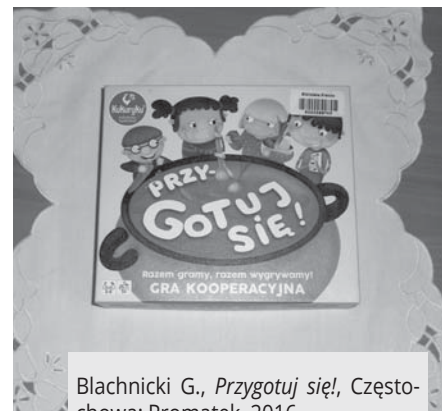
Przygotujmy przyjęcie!

Gra planszowa *Przygotuj się!* to gra zespołowa przeznaczona dla dwóch do ośmiu graczy. Grę rozpoczynamy od rozłożenia planszy, która przedstawia dom z wielkim oknem kuchennym, ogródek, pobliski sklep spożywczy i kostkę chodnikową prowadzącą do domu. Na pierwszej kostce umieszczamy pionek gościa. Następnie rozkładamy tafelki przedstawiające produkty spożywcze: tafelki z zielonym tłem (owoce i warzywa) kładziemy obok planszy przy ogródku, tafelki z niebieskim tłem kładziemy obok sklepu, a tafelki z żółtym tłem wkładamy do woreczka, który będzie spiżarnią. Przy tarczy losującej możemy położyć żetony monet, które będą nam potrzebne do zrobienia zakupów w sklepie. Następnie wybrany gracz losuje jedną kartę z przepisem. Na każdej z ośmiu kart znajduje się sześć składników wybranego dania, celem graczy jest zebranie wszystkich składników, zanim w domu pojawią się goście. Gracze po kolei kręcą kołem losującym, które wskazuje, jaki ruch mogą wykonać. Zasady gry *Przygotuj się!* są na tyle łatwe i przejrzyste, że mogą

w nią grać już dzieci w wieku przedszkolnym. I to właśnie im pewnie największą frajdę sprawi gra zespołowa, gdzie wspólnymi siłami dochodzi się do wygranej, no chyba że nie zdążymy przygotować posiłku na czas i wtedy drużyna przegra... z gośćmi.

Wesołe, kolorowe ilustracje, zasady gry sprzyjające współdziałaniu i integrowaniu się w grupie, wspólne komponowanie dań – dzięki tym „składnikom” gra *Przygotuj się!* daje dużo dobrej zabawy i dużo radości!

Maria Twardowska-Hadyniak

Blachnicki G., *Przygotuj się!*, Częstochowa: Promatek, 2016.

Polecamy młodzieży

Ten kraj, nasz kraj

W moim kraju lubię nawet to, czego nie lubię.
(fragm. książki *Ten kraj*)

Anna Arno w książce *Ten kraj* przywołuje nostalgiczne wspomnienia z czasów swojego dzieciństwa, znakomicie portretuje Polskę sprzed kilkunastu lat, swoich rodaków, ich przywary, kompleksy, ułomności, słabości, powody do wstydu. Bez patosu opisuje miejsca, ulice, kapliczki, kościoły, miasta, ludzi i sytuacje. Książka utkana jest ze słów, które malują w głowie czytelnika obrazy tak plastyczne, że można niemalże poczuć zapach linoleum, zobaczyć pasy musztardowej lamperii, czy też usłyszeć łopot czarnej flagi na Collegium Novum. Książka składa się z 35 opowiadań o intrygujących tytułach, jak: *Oda do ziemiaka, Nie wypada, Cukier, Rolnik sam w dolinie, Matka Boska nas wyzwoli, Jak tu brzydko*. Opowiadań, które zdają się być migawkami z minionych lat, jak stare, wyblakłe fotografie, które oglądamy z nostalgią, ale w głębi serca cieszymy się, że przyszło nam żyć w obecnych, a nie owych czasach. Książka napisana językiem oszczędnym, w myśl zasady, że czasem mniej znaczy więcej. Nie ma tutaj rozwlekłych, przegadanych zdań, zbędnych ozdobników. Język, którym

posługuje się autorka, zachwyca, rytm opowieści porywa, skłania do refleksji. Być może nie wszystkich zainteresują opisy miejsc, ludzi, zdarzeń, które dla autorki mają duże znaczenie, ale chociażby dla samego języka opowieści warto ją przeczytać. Serdecznie polecam.

Małgorzata Koźma

Arno A., *Ten kraj*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2018.

Spacerem po Nowej Hucie

W 1949 roku rodzina Szymczaków wiedzie dostatnie życie we wsi Pawlice. Najstarszy z szóstki rodzeństwa Bronisław odziedziczył pokaźne gospodarstwo po ojcu. Bliskim pod jego opieką wiedzie się dobrze, otacza on opieką młodsze siostry, matkę i braci. Gdy w skutek reform rolnych i zatargu z nieodpowiednią osobą traci ojcowiznę, musi podjąć trudną decyzję. Aby utrzymać rodzinę, a także uciec od kłopotów, przenosi się do właśnie powstającej nowej dzielnicy Krakowa. Bronek zatrudnia się na budowie, przez co nierozwalnie już łączy losy swojej rodziny z Nową Hutą.

Spacer Aleją Róż

to saga rodzinna, w której perypetie bohaterów są kanwą do ukazania historii powstawania najmłodszej dzielnicy Krakowa. Plastyk obraz nowohuckich osiedli, który kreśli Edyta Świątek w swoich książkach, pozwoli każdemu wyruszyć na historyczny spacer.

Starszym czytelnikom seria ta pozwoli cofnąć się pamięcią do lat swojej młodości, do Huty lat pięćdziesiątych, sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Młodszy będą mieli okazję zgłębić historię poprzez opisy autentycznych postaci i wydarzeń, sprytnie wplecionych w fabułę. Oczami Szymczaków zobaczymy bicie rekordów w układaniu cegieł, ale i nocne życie nowohuckich osiedli. Kolejne pokolenie pokaże nam starcia z milicją i walkę o budowę kościoła. A wszystko to z domieszką

rodziny radości i tragedii, szczęśliwych i nieszczęśliwych miłości, śmierci, narodzin i czasu, który nieubłaganie zmienia otaczający Szymczaków świat.

Pięciotomowa seria wciągnie zarówno rodowitych krakusów, którzy uliczki Nowej Huty przemierzali już wielokrotnie, jak i tych, którzy Hute znają jedynie z opowieści. Dzięki upływowi czasu poznamy błotniste place budowy sprzed siedemdziesięciu lat i będziemy obserwować jak zmieniają się one w dzisiejszą dzielnicę Krakowa o krótkiej, ale pełnej emocji historii.

Joanna Pękala

Świątek E., *Cień burzowych chmur*, Zakrzewo: Wydawnictwo Replika, 2017.

Świątek E., *Ląki kwitnące purpurą*, Zakrzewo: Replika, 2017.

Świątek E., *Drzewa szumiące nadzieją*, Zakrzewo: Replika, 2017.

Świątek E., *Szarocie miejskich mgieł*, Zakrzewo: Replika, 2018.

Świątek E., *Powieć ciepłego wiatru*, Zakrzewo: Replika, 2018.

Czym żyje Kraków na wiosnę, czyli krakowskie parki zapraszają...

Wiosna na dobre zagościła w Krakowie. Chętnie więc szukamy miejsc wypoczynku, przysiadamy na ławeczkach w parkach, wygrzewamy do słońca lub zanurzamy się w lekturze. Coraz wyższa temperatura zachęca też do piknikowania na trawie z rodziną i przyjaciółmi, najchętniej właśnie w parkach, ogrodach czy plażach nad Wisłą.

Wiosna na dobre zagościła w Krakowie. Chętnie więc szukamy miejsc wypoczynku, przysiadamy na ławeczkach w parkach, wygrzewamy do słońca lub zanurzamy się w lekturze. Coraz wyższa temperatura zachęca też do piknikowania na trawie z rodziną i przyjaciółmi, najchętniej właśnie w parkach, ogrodach czy plażach nad Wisłą.

Położony w Dzielnicy XVIII Nowa Huta, pomiędzy Al. Róż, Al. Przyjaźni, ul. Rydza Śmigłego i Gardy-Godlewskiego Park Ratuszowy to jedno z popularniejszych nowohuckich miejsc wypoczynku w plenerze, dające mieszkańcom okolicznych osiedli ochłodę i wytchnienie w gorące popołudnia i nie tylko, w otoczeniu wspaniałych klonów, lip, białych świerków, jesionów, kasztanowców, krzewów owocowych: dereni, mirabeli czy czarnego bzu. Spotkania, wspólne posiłki na trawie, warsztaty, zajęcia dla dzieci, zajęcia sportowe, różnego rodzaju animacje zapewniają wiele doznań zarówno dzieciom, jak i dorosłym. Również gra w szachy, która jest ulubionym zajęciem najstarszych nowohucian, budzi wiele emocji nie tylko wśród grających, ale także kibicujących. Park jest także doskonałym miejscem poznawania różnych gatunków ptaków, jakie go zamieszkują.

To tutaj powstała pierwsza biblioteka na świeżym powietrzu udostępniająca w idei tzw. *book-crossingu*, gdzie każdy może bezpłatnie wypożyczyć książkę, wymienić ją na inną lub poczytać w parku. Nowohucianie lubią to miejsce.

To tutaj, jak w centrum Krakowa, znajdują się niezwykle ławki dla twórców związanych z literaturą i Nową Hutą, opatrzone tabliczkami, na których obok nazwi-

gusławskiego, Jana Brzechwę, Marię Dąbrowską, Ryszarda Kapuścińskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Hugo Kołłątaja, Tadeusza Konwickiego, Cypriana Kamila Norwida, Wiktora Woroszyńskiego czy Stefana Zeromskiego. Swoje ławki otrzymali także autorzy książek dla dzieci, ale także Anna Szalapak, Stefan Wilkanowicz, Aleksandra Zielińska, Stanisław Pagaczewski, Maciej Wojtyczko, prof. Jerzy Pisarek, mistrz słowa, jeden z największych autorów w dziedzinie języka polskiego, będzie również miał w Parku Ratuszowym w Nowej Hucie swoją literacką ławkę.

Kto więc ma ochotę trochę się pobawić, czegoś nauczyć, rodzinie popiknikować – niech zagłąda do pięknego Parku Ratuszowego. Już w czerwcu na odwiedzających czekać będą specjalne atrakcje związane z obchodami 70. rocznicy powstania Nowej Huty.

Małgorzata Czerwiec-Dzierżymirska

Film o duszpasterzu krakowskich twórców

29 maja 2019 r. w sali teatralnej im. Stanisława Wyspiańskiego Akademii Sztuk Teatralnych odbyła się uroczysta premiera filmu *Wzór kapłaństwa*. Portret księdza infułata Jerzego Bryły w reżyserii Anny Kaszewskiej i Łukasza Lecha. Film został realizowany w ramach cyklu *Portrety Literackie* przez Bibliotekę Kraków i TVP Kraków. Po projekcji ksiądz infułat Jerzy Bryła – duszpasterz środowisk artystycznych – uhonorowany został przez Wojewodę Małopolskiego Medalem 100-lecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości oraz pamiątkowym medalem Związku Polskich Artystów Plastyków. Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski obdarował księdza infułata pamiątkowym piórem wiecznym, które ma pomóc w spisywaniu

wspomnień (kilka dni przed premierą ksiądz infułat obchodził 91. urodziny). Film można oglądać także w niektórych filiach Biblioteki Kraków.

(jmp)

Galeria Zdzisława Beksińskiego

Chlubą Nowej Huty jest niewątpliwie Galeria Zdzisława Beksińskiego, od października 2016 r. umiejscowiona w Nowohuckim Centrum Kultury. Owiana mroczną legendą kolekcja obrazów, rysunków i fotografii jednego z najbardziej kontrowersyjnych, ekscentrycznych i oryginalnych polskich artystów – jest tu udostępniona do oglądania, podziwiania i przeżywania silnych emocji. Dzieła te pochodzą z prywatnej kolekcji obejmującej 250 prac małżeństwa marszandów Anny i Piotra Dmochowskich, zarazem wieloletnich przyjaciół artysty. Galerię zaaranżowała kurator – Joanna Gościej-Lewińska, wystawa stała prezentuje 50 obrazów olejnych i akrylowych, głównie z lat 80. XX wieku (choć są i wcześniejsze), wiele z nich prezentowanych było w Paryżu w latach 1990–96 w „Galerie DMOCHOW-

ją, inni nienawidzą.. Obrazy oświetlone są punktowo, wyłaniają się z mroku ścian i posadzki, stwarza to intymny nastrój do kontemplacji i odbioru dzieła, zwiedzającemu towarzyszy klimatyczna muzyka Armanda Amara

SKI, musée-galerie de BEKSINSKI” – i te są najbardziej znane, kultowe, oprócz nich jest kilkanaście obrazów z ostatniego okresu życia artysty. Klasyfikacja stylu wymyka się wszelkim przyporządkowaniom, zresztą artysta nie lubił szufladkowania, dla niego malarstwo było formą egzystencji, był malarzem wizji swej nieskrępowanej wyobraźni, z surrealizmem, jak twierdził, łączyła go tylko metoda swobodnych skojarzeń. Stworzył swój indywidualny, rozpoznawalny styl, malarsko perfekcyjny, zbudowany na solidnym rzemiośle XIX wieku, gdzie króluje malarstwo materii, detalu, pełno tu kości, ściągien, żył, czaszek, pajęczyn, dziwności, fantastycznych stworów, destrukcji, deformacji, obsesyjności, monumentalizmu, często wieje tu grozą, szokuje zestawieniem barw i kształtów, a jednocześnie zachwyca kolorem i światłem. Absolutnie nie należy się w nich doszukiwać symbolicznych znaczeń, za to ważna jest tu tajemnica, metafizyka i nastrój, ich dramat rozgrywa się na kilku planach – nikogo nie pozostawia obojętnym, zachwyca i przeraża zarazem, często wzbudza skrajne emocje – niektórzy go kocha-

powstała „W hołdzie Mistrzowi Beksińskiemu”. Spełniło się marzenie tego niezwykłego malarza, który chciał, by jego „obrazy i rysunki przetrwały” – tu można je oglądać od wtorku do niedzieli, natomiast pozostałe dzieła prezentowane bywają okazjonalnie na wystawach czasowych. Gorąco namawiam na tą fascynującą przygodę...

Barbara Zajączkowska

Kalendarium krakowskie

- 2.06.1819** – w Czerniowcach urodził się Alojzy Alth (zm. 4.11.1886 w Krakowie) – geolog i paleontolog, prawnik, badacz budowy geologicznej Galicji, pierwszy profesor geologii UJ. We Lwowie uzyskał doktorat prawa i początkowo pracował w tym zawodzie, jednak to nauki geologiczne leżały w centrum jego zainteresowań. W 1855 r. przeniósł swą kancelarię do Krakowa, a w trzy lata później poświęcił się geologii jako członek Krakowskiego Towarzystwa Naukowego. Kilka lat później został mianowany profesorem zwyczajnym mineralogii na UJ. Jest autorem podręcznika *Zasady mineralogii* (1869). Zgromadzone przez niego zbiory paleontologiczne i geologiczne znajdują się w zbiorach Katedry Geologii UJ. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.
- 8.06.1949** – w Krakowie urodziła się Maria Rostworowska (zm. 27.11.2018) – tłumaczka języka francuskiego, pisarka. Pracowała jako nauczycielka języka francuskiego w Instytucie Francuskim w Krakowie oraz w Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Jest autorką podręcznika do nauki języka francuskiego *Francuski dzień po dniu*. Oprócz licznych tłumaczeń pisała też książki biograficzne, m.in. o Oldze Boznańskiej, Xawerym Puśłowskim, Karolu Hubercie Rostworowskim. W czerwcu 2003 r. za książkę *Portret za mgłą. Opowieść o Oldze Boznańskiej* otrzymała nagrodę Krakowskiej Książki Miesiąca. Została pochowana na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie w grobowcu rodzinnym Rostworowskich.
- 15.06.1869** – w Złoczowie urodził się Tadeusz Garbowski (zm. 9.01.1940 w Sachsenhausen) – zoolog, filozof, literat. Po ukończeniu studiów we Lwowie i Wiedniu przeniósł się do Krakowa i rozpoczął pracę naukową na UJ, gdzie został profesorem nadzwyczajnym zoologii. Był założycielem Zakładu Psychogenetycznego UJ, pierwszej w Polsce placówki do badań nad psychologią i obyczajami zwierząt. Oprócz działalności naukowej prof. Garbowski wykazywał zdolności literackie i artystyczne. W młodości pisywał wiersze, zwłaszcza sonety. Wraz z Elizą Orzeszkową był współautorem powieści *Ad astra*. W roku 1939 został aresztowany w ramach Sonderaktion Krakau i wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen, gdzie zmarł z wyczerpania. Jego prochy zostały złożone na cmentarzu Rakowickim.
- 22.06.1889** – w Châteauroux we Francji urodził się Tadeusz Jan Kowalski (zm. 5.05.1948 w Krakowie) – orientalista. Od 1919 r. był profesorem i kierownikiem Katedry Filologii Orientalnej UJ (obecnie Instytut Orientalistyki). Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany wraz z innymi pracownikami UJ w ramach Sonderaktion Krakau, a następnie więziony w Sachsenhausen. Po zwolnieniu i powrocie do Krakowa pracował w Bibliotece Jagiellońskiej, gdzie opiekował się zbiorami orientalistycznymi. Po wojnie powrócił do wykładów uniwersyteckich, prowadził zajęcia z historii literatury, języka arabskiego i perskiego oraz filologii tureckiej. Był jednym z najwyszczególniejszych orientalistów polskich, znawcą języków i kultury ludów Bliskiego Wschodu, specjalistą w zakresie turkologii, arabistyki i iranistyki. Został pochowany na cmentarzu Rakowickim.
- 23.06.1949** – rozpoczęto budowę pierwszych osiedli na terenie przyszłej Nowej Huty. Budowa huty, zapewniającej stal dla całego krajowego przemysłu, była jedną z kluczowych inwestycji tzw. planu sześcioletniego – stalinowskiego projektu zakładającego ogromne inwestycje w przemysł, a co za tym idzie wykształcenie nowej, związanej z władzą komunistyczną klasy robotniczej. Budowa kombinatu i nowego miasta spowodowała osiedlanie się w nim dużej mierze mieszkańców wsi, którzy przyjeżdżali tu w nadziei na wyższe zarobki. Wiązała się też z wywłaszczeniem miejscowej ludności wiejskiej i likwidacją kilkunastu wsi. Pierwsze dwupiętrowe bloki mieszkalne wzniesiono na terenie wsi Mogiła (osiedle Wandy). Pierwszy etap budowy Nowej Huty był równocześnie związany z zakrojonymi na szeroką skalę wykopaliskami archeologicznymi. W ich wyniku udało się dokonać wielu cennych odkryć, wzbogacających zbiory Muzeum Archeologicznego w Krakowie.
- 24.06.1969** – w Nowym Targu urodził się Paweł Gędek (zm. 12.09.2004 w Krakowie) – aktor filmowy i teatralny. Był absolwentem Wydziału Aktorskiego PWST w Krakowie. W latach 1993–1996 był aktorem Teatru Ludowego w Nowej Hucie, po tym jak na łódzkim festiwalu szkół teatralnych wypatrzył go dyrektor Jerzy Fedorowicz i zaprosił do współpracy z zespołem nowohuckiego teatru. Przez publiczność telewizyjną pozostał rozpoznawalny m.in. jako Romuś w serialu *Plebania*. Ostatnią rolę filmową zagrał w *Weselu* Wojciecha Smarzowskiego. Odszedł w wieku 35 lat, zmarł po nieudanej operacji przeszczepu serca.
- 27.06.1979** – w Krakowie zmarł Antoni Gołubiew (ur. 25.02.1907 w Wilnie) – powieściopisarz, eseista, publicysta, z wykształcenia historyk. Od 1946 r. związany był z Krakowem, gdzie współpracował z *Tygodnikiem Powszechnym* i *Znakiem*. Za najważniejszy utwór w jego dorobku literackim uznawany jest cykl powieściowy *Bolesław Chrobry*, rozległa społeczna panorama przełomu cywilizacyjnego, związanego z kształtowaniem państwowości polskiej. Został pochowany na cmentarzu Salwatorskim.

opracowanie: Małgorzata Kosmała

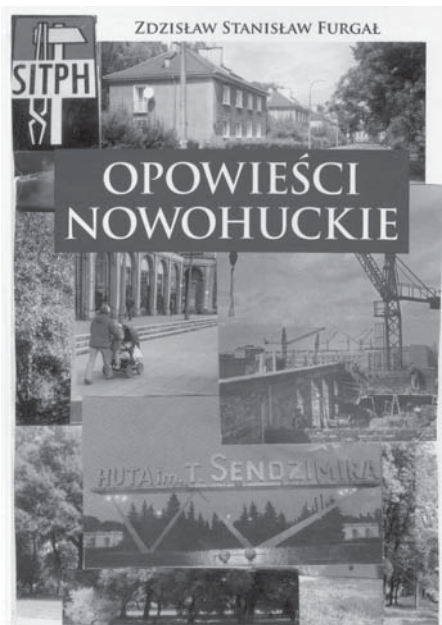
Opowieści nowohuckie

Zdzisław Furgal dopiął swego! Od chwili, kiedy znalazł się na terenie budowy Nowej Huty w 1949 roku, zafascynowało go to miejsce. Związał się z nim zawodowo i emocjonalnie. Przez lata zbierał materiały, dokumenty, fotografie, przeprowadzał rozmowy z dyrektorami kombinatu, architektami budującymi miasto, ludźmi, którzy przybyli tu i znaleźli swe miejsce na ziemi. Dopiął swego, bowiem w roku jubileuszu 70-lecia Nowej Huty ukazała się książka autorstwa Zdzisława Furgala *Opowieści nowohuckie*. Wstępem opatrzył ją Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski i Wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa Sławomir Pietrzyk.

Spoglądając wstecz stwierdza, że spośród dwumilionowej rzeszy budowniczych i hutników zostało się nas ponad 200 tysięcy mieszkańców Nowej Huty. Wspominając trudne początki, zwraca uwagę na duże zainteresowanie ówczesnych mediów, które w efekcie przykleiło miastu czerwoną metkę. Piśze, że najgorliwsi dziennikarze wypisywali, jakie to będzie miasto – socjalistyczne i bez kościołów, co nie odpowiadało prawdzie. Czerwone kąciaki w hotelach stały pustkami, a ponad 90% robotników i kadry inżynieryjno-technicznej aktywnie uczestniczyło w nabożeństwach kościelnych (...) w Mogile (...), jak i w kaplicy w Bieńczycach.

Na bez mała 500 stronach, poprzez opis wydarzeń, sylwetki ludzi, ich drogę do Nowej Huty, Zdzisław Furgal stworzył książkę, bez której znajomości nie da się już napisać historii Nowej Huty. Opowieści nowohuckie są namacalnym dowodem na to, że o fascynatów, regionalnych historyków trzeba dbać, bowiem są w szczególności sposobem wyczuleni na materiały i informacje często przez historyków uznawane za nieprzydatne. Autorowi należy się podziękowanie za książkę, za uchronienie od zapomnienia wielu dokumentów, fotografii, życiorysów ludzi związanych z Nową Hutą. Życzymy też mu wytrwałości w dokumentowaniu historii Nowej Huty, bo przecież historia cały czas powstaje.

Janusz M. Paluch

Furgal Z. S., *Opowieści nowohuckie*, Biblioteka Kraków, 2018.

Nowa Huta w obiektywie Adama Gryczyńskiego

O Nowej to Hucie historia...

Kopiec Wandy. Jeden z najstarszych kopców Krakowa, pochodzący prawdopodobnie z przełomu VII i VIII wieku. Według podań jest mogiłą Wandy, córki księcia Kraka, legendarnego założyciela Krakowa. Usypano go w miejscu, w którym Wisła wyrzuciła na brzeg jej ciało. Kopiec zwieńczony jest marmurowym pomnikiem projektu Jana Matejki. Ze szczytu rozciąga się wspaniały widok na miasto i dolinę Wisły. Niektóre teorie sugerują jego celtyckie pochodzenie, inne mówią, że wraz z Kopcem Kraka był miejscem obserwacji astronomicznych.

Dworek J. Matejki w Krzesławicach. Staropolski dworek, zakupiony i rozbudowany przez Jana Matejkę, mieścił również jego pracownię. To tam powstało wiele z jego wspaniałych dzieł. Z miejscem tym związany był również jeden z twórców Konstytucji 3 Maja – Hugo Kołłątaj. Obecnie dysponentem obiektu jest Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie.

Brama Kombinatoru Metalurgicznego. Za tą bramą – symbolem – znajdują się rozległe tereny dawnego kombinatu w Nowej Hucie.

Arka Pana, czyli kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski. Jego historia nieodłącznie związana jest z obroną krzyża przez mieszkańców Nowej Huty. W środkowej części kościoła dominuje monumentalna rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego, autorstwa prof. B. Chromego i wizerunek Matki Bożej, będący kopią obrazu z kościoła w Zbarażu.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia: Michał Grychowski

Ostatnia miłość Wincentego Fabera

Wincenty Faber był pisarzem dobrze znanym nie tylko w Krakowie. Dużą popularnością cieszyły się jego liryki dla dorosłych i dzieci. Przyszedł na świat w województwie śląskim 7 czerwca 1936 roku w rodzinie Stanisława Fabera (przedsiębiorcy) i Jadwigi Matuszewskiej (nauczycielki). Uczył się w liceum ogólnokształcącym im. Stefana Żeromskiego w Bielsku-Białej. W 1945 r. wstąpił do gromady zuchowej przy Drużynie Harcerzy im. Adama Asnyka. W 1947 roku złożył przyrzeczenie harcerskie i do 1949 r. był członkiem tej drużyny. Od czasów studiów (slawistyka na Uniwersytecie Jagiellońskim) związał się z Krakowem.

Do tej pory ze wspomnień mieszkańców Nowej Huty możemy dowiedzieć się, gdzie bywał, gdzie uczęszczał. Tak więc jeden z internautów przypomina, że na Dąbrowszczaków (obecnie Przy Arce) mieszkał Wincenty Faber, inny przytacza historię spotkania poety w Hufcu ZHP zorganizowanym w pomieszczeniach piwnicznych w Osiedlu Ogrodowym.

Należy pamiętać, że Wincenty Faber był aktywny już w czasie studiów. W roku 1957 był współzałożycielem Klubu Literackiego w Klubie „Zaczek”. Pracował jako instruktor kulturalno-oświatowy w Krakowskim Domu Kultury, jako bibliotekarz szkolny w Technikum Gospodarczym, a nawet przez rok w Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Po odrodzeniu harcerstwa w roku 1956 był instruktorem Hufca Kraków-Nowa Huta. Należał do 211. Krakowskiej Drużyny Harcerzy im. gen. Józefa Bema, w której zdobył stopnie młodzika, wywiadowcy i ćwika.

Był współtwórcą teatrzyków studenckich, autorem tekstów kabaretowych i piosenek (m.in. *Jaki śmieszny jesteś pod oknem*, śpiewany przez Ewę Demarczyk, *Wędrówki* z repertuaru Marka Grechuty), kierownikiem literackim Teatrzyku Piosenki „Sowizdrzał”. Od roku 1967 do 1977 związany był z redakcją tygodnika społeczno-politycznego *Wieści*, gdzie początkowo pracował jako korektor, a później redaktor działu kulturalnego. Nadto wiersze, felietony i artykuły publikował m.in. w *Dzienniku Polskim*, *Gazecie Krakowskiej*, *Tygodniku Kulturalnym*, *Kurjerze Akademickim*. Od 1961 zamieszczał utwory dla dzieci na łamach *Płomyczka i Świerszczyka*.

Współpracował z Teatrem Lalki i Maski „Groteska”, gdzie w 1971 r. zrealizowano spektakl *Niemechaniczny koń* (reż. Tadeusz Walczak), nagrodzony na Telewizyjnym Festiwalu Wido-wisk Lalkowych. Był autorem scenariuszy do filmów animowanych emitowa-

wanych w Telewizji Polskiej. W 1965 roku ożenił się z Hanną Kossowską, ze związku tego na świat przyszła córka Mirosława. W 1968 roku został członkiem ZLP. Nazwisko jego pojawiało się często wśród laureatów nagród m.in. za tom *W cieniu ognia* otrzymał Nagrodę im. Andrzeja Bursy (1978), a za poezję dla dzieci nagrodę Beskidzkiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego (1979). Zmarł w wieku 43 lat – 27 maja 1980 roku w Krakowie.

Mimo że pierwszy jego wiersz *Z ja-dłospisu drużyny* możemy odnaleźć na łamach harcerskiego tygodnika *Na przelaj* w 1958 roku, to za właściwy debiut uznaje się fragment wiersza *Wolny przekład na leśne* zamieszczony w 1959 roku na łamach *Życia Literackiego*.

W 1962 roku wraz z Beatą Szymańską, Mieczysławem Czumą, Leszkiem A. Moczulskim zadebiutował pierwszym wspólnym tomikiem poetyckim *Próba porównania*. Potem każdy z autorów poszedł własną drogą. Wincenty Faber wydał samodzielnie cztery tomy: *Otwieranie liści* (1964), *Rzeczowniki* (1968), *Przyjmowanie* (1974), *W cieniu ognia* (1977; Filia nr 45), a po jego odejściu ukazały się jeszcze dwa: *Jakiekolwiek zdarzenie* (1982; Filia nr 4, 50, 51), *Zawsze* (1986). Szczególną miłością otaczał dzieci, pisał dla nich wiersze, m.in.: *Szyszki* (1968), *Słodka przygoda* (1972), *Skaczące lato* (1975), *Słoneczni żeglarze* (1979; Filia nr 49, 56), *Makówka i wiatr* (1979; Filia nr 49, 56), *Pies na spacerze* (1979; Filia nr 56), *Wędrówka* (1979; Filia nr 6, 15, 49, 56), *Kolorowy śnieg* (1981; Filia nr 41, 51, 56).

Na łamach *Dziennika Polskiego* – we wspomnieniach Jana Pieszczałowicza dotyczących 20. rocznicy śmierci Wincentego Fabera – możemy przeczytać, że poeta postrzegany był jako optymista. Stronił od kieliszka, biegał po ścieżkach zdrowia i chętnie grywał w ping-ponga. Po prostu kochał życie, takie jakie jest.

W jego życiu i poezji wiele znaczyła codzienność i rodzinny klimat. Podczas rozmowy z Andrzejem Warzechą, na łamach wspomnianej gazety, Wincenty Faber mówi: *atmosfera domowa sprzyja mojej twórczości; kiedy jestem w dużych tarapatkach, kiedy mam kłopoty, nie potrafię pisać*. Dlatego też większość wierszy dedykował dwóm najważniejszym dla niego osobom – żonie Hannie i córce Mirze. W swojej poezji przedstawia sprawy dnia powszechnego, drobne wydarzenia domowo-rodzinne. W nich odnajduje poetyckość, refleksję i wzruszenie.

Ludmiła Guzowska

Wincenty Faber – wiersze

Zdjęcie z rodzinnego albumu 1967 r.

Prawo

Co on w niej widzi. Co ona w nim widzi.
Oto jest prawo pierwszego olśnienia.
Tacy zwyczajni, jak wróble na piasku.
Jałowość piachu w ziarno się zamienia.

To dzięki tobie przywłaszczam krajobraz.
Z tobą ma dla mnie leśny smak powietrza.
I nie zaprzeczy temu odkrywaniu
naiwność naszych barw, gdy czas je zetrze.

Rzecz sprawiedliwa. Gdy widzialny świat
twoim imieniem po imieniu wołam.
Zachowaj prawo pierwszego olśnienia,
tak właśnie trzeba patrzeć dookoła.

Kolory

Kiedy ostatni czerwonoskórzy
zostali już wybieleni w rezerwatach
a ich ziemia
znalazła się w białych rękach
rozpoczęto poszukiwania
Siuksów albo Apaczów
na innych kontynentach

Nowocześni Indianie
w skórkach białych czarnych żółtych brązowych
ukrywają
swoje czerwone sumienia
ale to można wyśledzić
stosując coraz nowocześniejsze metody
aż po radioaktywne

Podobno mamy kilka skór
te najgłębsze
mogą stanowić dowód oskarżenia

Cyrograf

Paktuję z diabłem. To już obowiązek,
skoro włożyłem kostium dyplomaty.
Mogę się przenieść do lepszego piekła
sprzedając duszę. Co prawda, na raty.

Bardziej wygodną daje beczkę smoły
i udogodnień kilka – do tej pory.
Mógłby mnie zresztą za gotówkę kupić,
ale obydwaj dbamy o pozory.

Książę ciemności. Ministrze Hadesu,
nim złożę podpis pod swoim układem,
załatw mi w swoim piekle znajomości;
wieczność to przecież możliwy przypadek.

Kochanka słońca

Wciągnęło cię do wody
słońce
ciężkie jak kamień

Na jeziorze z widokówką nieba
płyniesz drogą brukowaną promieniami

Naga jak woda
wstajesz na brzeg wynosząc falę

U nóg twoich słońce wsiąka w piasek

Potem padasz
pod jego ciężarem

Ostatnia miłość

Hani – nie po raz ostatni

Spójrz jakie trudne. Budowanie gwiazdy.
Z rąk rozłożonych. Lub splecionych mocno.
A jeszcze trudniej kochać cię dzień po dniu
grającą pralką, żyletką lub szczotką.

I chorą nerką. Zepsutym żołądkiem,
strachem o jutro związanym w nerwicę.
Jak ci powiedzieć, że nie ma pieniędzy?
To się nie mieści w żadnej poetyce.

Ognisko rzuca cię przy pełnym słońcu
i gasną iskry – żywy sznur korali.
A ile ognisk, spojrzeń w oczy trzeba
ażeby gwiazdę daleką rozpałić.

I trudno płomień ugasić płomieniem.
Gdy gorejemy. Dwugłowa pochodnia.
A skoro nigdy płomień się dopali.
Odpoczywamy w cieniu tego ognia.

A są w nim żagwie i małe i duże,
i tajemnice nie nazwane głośno.
Ostatnia miłość ściera z szafy kurze.
Czy się kochamy ostatnią miłością.

Początek

I odkąd żyli długo i szczęśliwie.
Kończy się sprawa i urywa opis.
Autor co stręczył kochanków ku sobie
z zadowoleniem odkłada rękopis.

Film się urywa. Kończy się audycja.
Czas się nawarstwia. Z wolna nas zabija.
Już tylko skandal może nas ocalić.
A nasza ziemia jest jakby niczyja.

I odkąd żyli długo i szczęśliwie.
Nie obchodzący naprawdę nikogo.
I odkąd żyli. Jak? Chcę podpowiedzieć
trudnemu szczęściu bodaj jedno słowo.

Jak drzewo

To ból się we mnie jak drzewo rozrasta.
I palą się gałęzie.
Ogniska nerwowe.
Gdy – przesłonięta kurtyną gorączki –
seriami leków uśmierzasz chorobę.

Lekarz zapisał dziesięć kropli ulgi.
Gdy się nadzieja wypaliła we mnie.
Ty byłaś blisko. Zająłaś jej miejsce.
I wracasz mi ją. Ona wraca ciebie.

Widzę cię znowu. Opadła kurtyna.
Tak odnowiona podzielnym cierpieniem,
którego większa część wzięłaś na siebie...

To nie jest nawrót, ale ujawnienie.

Perły Nowej Huty

W 1222 r. do wsi Mogiła przybyli cystersi z Lubiąża (Dolny Śląsk), sprowadzeni przez biskupa Iwona Odrowąża. Rozpoczęli budowę klasztoru, przerwana przez najazd Tatarów w 1241. Wymordowali oni zakonników oraz zniszczyli świątynię. W 1266 ukończono budowę kościoła, który poświęcono Matce Bożej Wniebowziętej i św. Wacławowi. Należy do najstarszych budowli ceglanych w Polsce. Główny ołtarz zdobi poliptyk z 1514 r., przed prezbiterium znajdują się XV-wieczne ołtarze. Przy wejściu do kaplicy Cudownego Pana Jezusa znajduje się krypta, w której pochowani są dobrodziejcy klasztoru, zakonnicy i ostatni opaci. Tytuł bazyliki mniejszej nadał świątyni papież Paweł VI 9 marca 1970 roku, kiedy biskupem ordynariuszem był ks. kard. Karol Wojtyła, a proboszczem parafii o. Gerard Matuła OCist. Kościół klasztorny stanowi Sanktuarium Krzyża Świętego, z łaskami słynącym wizerunkiem Chrystusa Ukrzyżowanego. Krucyfiks to cenny, gotycki zabytek sakralny. Gotyckie krużganki zbudowano za czasów Kazimierza Wielkiego. Przy klasztorze znajduje się piękny ogród. Od powstania klasztoru, prawie 8 wieków temu, aż do dzisiaj gospodarzą tam cystersi.

Po drugiej strony ulicy znajduje się uroczy, modrzewiowy kościół pw. św. Bartłomieja Ap., otoczony starym cmentarzem. Powstał na miejscu innego, zbudowanego przez cystersów przed 1329 r., być może zniszczonego przez pożar. Ciesła królewski, Maciej Mączka, zbudował w 1466 roku tę świątynię na polecenie opata Piotra Hiszberga z Biecza. Kościół ma trójnawowy układ przestrzenny i jest w tej chwili jedynym zachowanym kościołem drewnianym w Polsce o gotyckiej proveniencji, w którym zastosowano właśnie taki podział wnętrza. Kościół znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce. Można go zwiedzać w okresie letnim.

Opactwo Cystersów w Mogile ul. Klasztorna 11
Kościół Narodzenia Pańskiego i św. Bartłomieja Apostoła ul. Klasztorna 4

tekst i fotografie: Joanna Muniak

Nowa Huta – krajobraz ogni

Arka Pana, walka o krzyż, kominny, junacy i plan sześćioletni, takie skojarzenia z Nową Hutą może mieć przeciętny Polak. 24 lutego 1949 r. władze komunistyczne podjęły decyzję o lokalizacji kombinatu metalurgicznego na terenie wsi Mogiła pod Krakowem. Za groźne wywłaszczono mogiłskich chłopów, nie pozwalając im nawet na zebranie plonów. W szczerym polu miały powstać bloki mieszkalne. Pierwszą łopatę pod budowę Nowej Huty wbiła młodzieżowa 60. Brygada Służby Polsce 23 czerwca 1949 roku. Na wezwanie partii ruszyli pod Kraków ludzie z Podhala, z Kieleckiego i Mazowsza. Pracowali dzień i noc, mieszkali w barakach. Miasto szybko się rozrastało. 26 kwietnia 1950 rozpoczęto budowę huty stali „Kombinat im. Lenina”. Uroczyste otwarcie miało miejsce 22 VII 1954 roku. W 1951 roku Nowa Huta została włączona w granice Krakowa.

Krajobraz ogni to wybór reportaży z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku, przedstawiających głównie życie codzienne Nowej Huty. Autorami są pracownicy, dziennikarze, obserwatorzy, a nawet lekarz. Opisali oni, jak wyglądało życie robotników tuż po przyjeździe, adaptację w nowych, trudnych warunkach, spędzanie wolnego czasu, poruszono również delikatną kwestię moralności. Początki były trudne, dopiero powstawała infrastruktura kolejowa, drogowa i wod-

na. Budowano warsztaty, odlewnie, koksownie i piece. Wyrastały bloki z windami, żłobki, przedszkola, zieleńce i place zabaw. Mieszkańców nie omijały choroby i epidemie. Od 3 grudnia 1955 roku działał Teatr Ludowy, a jego działalność poprzedził amatorski, robotniczy Teatr Nurt. Ambitniejsi robotnicy podejmowali naukę na kursach wieczorowych, nieliczni potem szli na studia. Po kilku latach mieszkańcy zaczęli domagać się budowy kościoła. Arkę Pana zaczęto wznosić w 1967 r., a kardynał Karol Wojtyła konsekrował świątynię dopiero w 1977 roku.

Reportaże te są świadectwem czasu, w którym powstawały. Lektura tylko dla upartych i wytrwałych! Książka dostępna w Filii nr 3, 48, 50, 53, 55 Biblioteki Kraków.

Joanna Muniak

Krajobraz ogni: antologia reportaży o Nowej Hucie, wybór Stefan Kozicki i Zbigniew Stolarek, Warszawa: Iskry, 1971.

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Ostatnio organizowanym wystawom w ramach Galerii Ekslibrisu Biblioteki Kraków towarzyszą kilkunastotomowe katalogi z kolorowymi reprodukcjami, a także prezentacja w multimedialnym kiosku (ulokowanym w Filii nr 3), która pozwala na podziwianie detali prac, m.in. ekslibrisu, którego autorką jest Joanna Makuch-Folwarska. Artystka urodziła się i mieszka w Warszawie. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego kontynuowała naukę w Studium Poligraficznym. Dyplom z grafiki uzyskała w pracowni litografii prof. Danuty Kołwzan-Nowickiej w Instytucie Wychowania Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 1982 r. Po studiach poświęciła się całkowicie pracy edytorskiej, projektując okładki i ilustracje do książek. Jest pracownikiem Muzeum Dru-

karstwa Warszawskiego, gdzie opiekuje się zbiorami technik drukarskich i technik druku artystycznego. Jej prace znajdują się w zbiorach prywatnych i Muzeum Drukarstwa.

Anna Gregorczyk

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków
pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków
sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)
e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl
Przygotowanie do druku: FALL, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Dorota Bojeczko, Ewa Cywińska, Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Małgorzata Koźma, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Joanna Pękala, Piotr Wasilewski, Barbara Zajączkowska